

ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΙΒ΄
Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν
ΝΕΟΦΥΤΟΥ
τοῦ Ἐγκλείστου.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

Ἰστέον, ὅτι ἐὰν ἡ μνήμη τοῦ Ὁσίου συμπέσῃ ἐντὸς τῆς περιόδου τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, αὕτη μετατίθεται εἰς τὸ πλησιέστερον Σάββατον ἢ Κυριακὴν καὶ ψάλλεται ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἡμέρας. Ἐὰν συμπέσῃ ἐντὸς τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἢ ἐντὸς τῆς Διακαινησίμου, μετατίθεται εἰς μίαν μετὰ τὴν Διακαινήσιμον ἡμέραν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ.

Εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν Στίχους ς΄, καὶ ψάλλομεν Στιχηρά Προσόμοια τοῦ Ὁσίου, ἢ τῆς Ἑορτῆς γ΄ καὶ τοῦ Ὁσίου γ΄.

Ἦχος πλ. δ΄. Ω τοῦ παραδόξου θαύματος!

Ὁ σιε πάτερ Νεόφυτε, τὸν τοῦ Κυρίου σταυρόν, ἐπὶ ὤμων ἀράμενος, λογισμῶ θεόφρονι, τῷ Χριστῷ ἠκολούθησας, νηστεῖαις μάκαρ καὶ ταῖς δεήσεσι, καθυποτάξας σαρκὸς τὸ φρόνημα· χαίρων γὰρ ᾤκησας, ἐν Ἐγκλείστρα πάνσοφε, καὶ μοναστῶν, γέγονας διδάσκαλος, πᾶσι σωτήριος.

(Δίς).

Πάτερ θεόφρον Νεόφυτε, ὡσπερ ἀστὴρ φαεινός, ἐκ Λευκάρων ἀνέτειλας, καὶ ψυχὰς ἐφώτισας, τῶν Κυπρίων πανόλβιε· καινοῦ γὰρ βίου καθηγησάμενος, τύπος ἐγένου ζωῆς ἐν Πνεύματι· ὅθεν περίσωζε, τοὺς σοὶ προσανέχοντας, ἐκ πειρασμῶν, καὶ τὴν σὴν παγγέραστον, μνήμην τελοῦντας πιστῶς.

(Δίς).

Ὁ τοῦ παραδόξου θαύματος! ὁ ἀσκητῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ γενναῖος Νεόφυτος, ἐν τῷ σπέει ᾤκησεν, ἐπὶ ἔτη τριάκοντα, μηδὲν ὄντως ἄρτου γευσάμενος, σαρκὶ νικήσας ἐχθρὸν τὸν ἄσαρκον· ὦ καθαρότητος! δι' ἧς ῥήσεις ἤκουσεν, ἀγγελικὰς· ὅθεν εὐφημήσωμεν, αὐτὸν γηθόμενοι.

Κόσμου τὰ τερπνὰ κατέλιπες, ὁ θαυμαστός καὶ στερρός, ἐν ὁσίοις Νεόφυτε, μοναστῶν τ' ἐπόθησας, τὴν τελείαν ἀπάθειαν· σὺν Ἄσωμάτοις ἔνσαρκος ἄγγελος, ὥφθης ἐπεῖπερ, ἔζης ὡς ἄσαρκος· μεθ' ὧν ἐφύμνια, ἄδεις ἀκατάπαυστα, χαίρων Χριστῷ, ὄνπερ καὶ ἐπόθησας, θεόφρον ὄσιε.

Δόξα... Ἦχος πλ. δ'.

Ο "σιε Πάτερ ἀκολουθήσας Χριστῷ, φωνῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀκήκοας, καὶ ἐν σπηλαίῳ κατῴκησας, προσευχῇ τε καὶ νηστεία ἐν τούτῳ, ὡς ἄσαρκος ἐγκαρτερήσας· ὅθεν ὑψηλῶν μυστηρίων ἠξίωσαι θεωρίας, καὶ ἰαμάτων τὴν χάριν κατεπλουτίσθης. Παρῆρσίαν οὖν ὡς ἔχων πρὸς Χριστὸν τὸν Θεόν, ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸν ἐκδυσώπησον, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Ο ' Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν, διὰ φιλανθρωπίαν, ἐπὶ τῆς γῆς ὄφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη· ἐκ Παρθένου γὰρ ἀγνῆς, σάρκα προσλαβόμενος, καὶ ἐκ ταύτης προελθὼν, μετὰ τῆς προσλήψεως, εἷς ἐστὶν Υἱός, διπλοῦς τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐ τὴν ὑπόστασιν· διὸ τέλειον αὐτὸν Θεόν, καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἀληθῶς κηρύττοντες, ὁμολογοῦμεν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· ὃν ἰκέτευε Μήτηρ ἀνύμφευτε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦ τῆς Ἑορτῆς.

Εἴσοδος. Φῶς ἰλαρόν. Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Σημ.: Ταῦτα ζητεῖ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου τοῦ ἐν Πάτμῳ (16ῃ Μαρτίου), ἐν τῷ παρόντι τόμῳ.

Εἰς τὴν Λιτὴν.

Στιχηρὰ Ἰδιόμελα.

Ἦχος β'.

Α ῥνησάμενος κόσμον, καὶ τὰ ἐν κόσμῳ Ὅσιε, καὶ τὸν σταυρόν σου ἄρας, εὐαγγελικῶς Χριστῷ ἠκολούθησας· ἐν δὲ τῷ κρημνῷ διαιτώμενος, ὡς ἐν Παραδείσῳ μυστικῶς, τῇ ἄκρῳ σκληραγωγίᾳ τῆς σαρκός, τὸν βροτοκτόνον δράκοντα ἀπέπνιξας· διὸ ἐν οὐρανοῖς αὐλιζόμενος, Νεόφυτε μακάριε, αἴτησαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Ὁ αὐτός.

Τ ῶν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτων καταφρονήσας, Πάτερ Νεόφυτε, τὴν ἄνω πολιτείαν ἐπεπόθησας· πλοῦτον ἐβδελύξω, πτωχείαν ἐνδυσάμενος, τρυφὴν δὲ ἐμίσησας, καὶ ἐπεσπάσω τὴν ἐγκράτειαν, ἀδικίαν τε ἀπεβάλου, καὶ ἐδίωξας δικαιοσύνην· διὸ Πάτερ Ὅσιε, μνημόνευε καὶ ἡμῶν, ἐν ταῖς εὐχαῖς σου πρὸς Κύριον.

Ἦχος πλ. β'.

Π άτερ ἀξιάγαστε, τῆς Ἐγκλείστρας ὄφθης κάλλιστος πολιοῦχος· ἐν γὰρ τῷ κρημνῷ, ἐφεῦρες οὐράνιον ὕψωμα, ἰαματικῆς χάριτος, ἐξ ἀσύλων θησαυρῶν, τοῦ Πνεύματος, ἠξιωμένος· ὅθεν δι' ἀμφοτέρων ὁ Χριστός σε προσήκατο, καὶ τεράτων αὐτουργὸν ἀνέδειξε Νεόφυτε· ἀλλὰ τοῦτον ἀεὶ ἰκέτευε, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα... Ἦχος πλ. δ'.

Η ' καθαρὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου σοφία, σκηνώσασα ἐν τῇ καθαρᾷ καρδίᾳ σου, παμμακάριστε Νεόφυτε, ἀνέδειξέ σε δοχεῖον τοῦ Παρακλήτου, θεολογοῦντα τρανῶς τὴν θεόπνευστον Γραφήν. Διὸ παρῆρσίαν κεκτημένος πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, τῇ ἀπαύστῳ πρεσβείᾳ σου, τῶν ψυχικῶν ἡμᾶς παθῶν, καὶ σωματικῶν ἐλευθέρωσον.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Δ ἔσποινα πρόσδεξαι, τὰς δεήσεις τῶν δούλων σου, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς, ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως.

Ἦ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν Στίχον.

Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος πλ. β'. Ὁλην ἀποθέμενοι.

Τ ῆν νῆσον κατέλιπες, τὴν σὴν πατρίδα παμμακάριε, τὴν ἐκθρεψαμένην σε, καὶ σαυτὸν ἐμάκρυνας ὀδηγούμενος, ὑπ' Ἀγγέλου Ὅσιε, Ἱεροσολύμων, πόλιν θείαν σπεύδων δ' ἔφθασας, καὶ προσεκύνησας, ἴχνη τοῦ Κυρίου τὰ πάνσεπτα. Ἐντεῦθεν ὑπεχώρησας, πρὸς τὰ τῆς ἐρήμου ἐνδότερα, καὶ Τιβεριάδος, τὰ μέρη ψηλαφῶν ὡς θηρευτῆς, ἵνα τυχῶν τινὰ σύσκηνον, μυηθῆς τὰ κρείττονα.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.

Ε ' πόλευσας ἔρημον, ἐν ἧ βλαστὸς Ζαχαρίου, διδάσκων ἀπήγγελλε, λαοῖς τὴν μετάνοιαν καὶ ἐβάπτισεν, οὗ τὰς τρίβους ἴχνευες· τὰ δὲ ἐν ὀρίοις, Μαγδαλὰ καὶ τὸ Θαβώριον, περινοστήσας τε, γαῖαν τοῦ Σουκά καὶ τὸν χεῖμαρρον, ἀγίου

Σάββα Ὅσιε, καὶ τοῦ Χωζιβᾶ τὰ ἀπόκρημα, καὶ τοῦ Ἰορδάνου, τὰ μέρη διελθὼν ἐν προσευχαῖς, τὸν Ἰησοῦν καθικέτευες, τυχεῖν τῆς ἐφέσεως.

Στίχ. Τοῖς ἀγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος.

Πάντας τοὺς τὴν ἔνδοξον, καὶ πανσεβάσμιον μνήμην, πίστει ἐκτελοῦντάς σου, πειρασμῶν καὶ θλίψεων ἀπολύτρωσαι, συμφορῶν βίου τε, τῶν ἐπερχομένων, καὶ ποικίλων περιστάσεων· σὺ γὰρ μακάριε, ἐν τῷ ἐκδημεῖν σε πρὸς Κύριον, τοῦτο θεόφρον ἤτησας, καὶ τῆς σῆς αἰτήσεως ἔτυχες. Πόθῳ γοῦν τελούντας, τὴν μνήμην σου Νεόφυτε σοφέ, τῶν σωζομένων τῆς στάσεως, ἡμᾶς καταξίωσον.

Δόξα. ᾠχος β'.

Τῶν ἀρετῶν ἐδείχθης ὑπογραμμὸς ἐπὶ τῆς γῆς μυστικῶς, διὸ εὐφημοῦμέν σε, ὡς ἀσκητῶν ἐγκαλλώπισμα· ἐξασκήσας γὰρ ἀληθῶς, ὥσπερ ὁ μέγας Εὐθύμιος, ταπεινώσιν ἄμετρον ἐνεδείξω, καὶ τοὺς ἐμπιστευθέντας σοι ποιμένας ὀρθῶς, εἰς μάνδραν ἀγίαν ἐνήλασας, ἔνθα ὁ χορὸς τῶν ἀγίων καθέστηκεν. Ἐκτενῶς δὲ πάλιν βοῶμεν σοι· Μὴ ἐπιλάθου καὶ νῦν τῆς ποιμνης σου, τῆς σὲ ὡς προστάτην προβαλλομένης, καὶ ῥύου σκανδάλων τοὺς τιμῶντάς σε, ταῖς πρὸς Κύριον πρεσβεΐαις σου.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου εἰς σὲ ἀνατίθημι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου.

ᾠ τῆς Ἑορτῆς.

Ἀπολυτίκιον.

ᾠχος πλ. δ'.

Εἴν σοι Πάτερ ἀκριβῶς, διεσώθη τὸ κατ' εἰκόνα· λαβὼν γὰρ τὸν σταυρόν, ἠκολούθησας τῷ Χριστῷ· καὶ ἐγκλειστος ἐδίδασκες, ὑπερορᾶν μὲν σαρκός, παρέρχεται γάρ· ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς, πράγματος ἀθανάτου. Διὸ καὶ μετὰ Ἀγγέλων συναγάλλεται, ὅσιε Νεόφυτε τὸ πνεῦμά σου.

Δόξα... Ἔτερον. ᾠχος α'.

Τῶν Λευκάρων τὸ κλέος, καὶ Κυπρίων τὸ καύχημα, μονῆς Ἐγκλείστρας πολιοῦχε,

θεοφόρε πατὴρ ἡμῶν Νεόφυτε· νηστεία, ἀγρυνία, προσευχῆ, καὶ ἐγκλειστος ἐν ἄνθρωπῳ καρτερῶν, θείαν χάριν ἐκομίσω, ἦν πιστοῖς, νῦν παρέχει θήκη λειψάνων σου. Δόξα τῷ ταύτην βραβεύσαντι ἡμῖν· δόξα τῷ σὲ δοξάσαντι· δόξα τῷ χορηγοῦντι, διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου σοι, Παρθένε τὸ χαῖρε, σὺν τῇ φωνῇ ἐσαρκούτο ὁ τῶν ὄλων Δεσπότης, ἐν σοὶ τῇ ἀγία κιβωτῷ, ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαυΐδ. Ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, βαστάσασα τὸν Κτίστην σου. Δόξα τῷ ἐνοικήσαντι ἐν σοί, δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ, δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς, διὰ τοῦ τόκου σου.

ᾠ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τὸν Ὁρθρον.

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

ᾠχος α'. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Μονάσας θεαρέστως, βιώσας ἐναρέτως, χάριν ἰαμάτων κομίσας, Νεόφυτε τρισμάκαρ, Μοῆν συγκροτήσας ἱεράν, Κυρίῳ προσενήνοχας αὐτήν· διὸ ποιμνη θεοσύλλεκτος περὶ σοῦ, κατέχει σε ἀγγελάρχην. Δόξα τῷ σὲ φωτίσαντι Θεῷ· δόξα τῷ σὲ λαμπρύναντι· δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πᾶσιν ἰάματα.

Δόξα... Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τὰς χεῖράς σου τὰς θείας, αἷς τὸν Κτίστην ἐβάστασας, Παρθένε Παναγία, σαρκωθέντα χρηστότητι, προτείνουσα δυσώπησον αὐτόν, λυτρώσασθαι ἡμᾶς ἐκ πειρασμῶν, καὶ παθῶν καὶ τῶν κινδύνων, τοὺς εὐφημοῦντάς σε, πόθῳ καὶ βοῶντάς σοι· Δόξα τῷ ἐνοικήσαντι ἐν σοί· δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ· δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς, διὰ τοῦ τόκου σου.

ᾠ τῆς Ἑορτῆς.

Μετά την 6' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Ε'κ βρέφους τῷ Θεῷ, κολληθεὶς θεοφόρε, τοῦ Πνεύματος σεπτόν, ἀνεδείχθης δοχεῖον, καὶ τὰ πονηρότατα, καθυπέταξας πνεύματα· ἐνασκήσας γάρ, ἐμεγαλύνθης ἀξίως· ὅθεν σήμερον, τὴν μακαρίαν σου μνήμην, πιστῶς ἐορτάζομεν.

Δόξα... Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Κυβέρνησον Ἀγνή, τὴν ἀθλίαν ψυχὴν μου, καὶ οἴκτειρον αὐτήν, ὑπὸ πλήθους πταισμάτων, βυθῷ ὀλισθαίνουσαν, ἀπωλείας Πανάμωμε· καὶ ἐν ὥρᾳ με, τῇ φοβερᾷ τοῦ θανάτου, ἐλευθέρωσον, κατηγορούντων δαιμόνων, καὶ σῶσόν με δέομαι.

Ἦ τῆς Ἑορτῆς.

Μετά τὸν Πολυέλεον, Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Τὰ ἐν κόσμῳ σωφρόνως ἐμπορευθεὶς, καὶ τῶν κάτω τὰ ἄνω ἀντιλαβὼν, πλοῦτον ἀναφαίρετον, σεαυτῷ ἐθησαύρισας· πρὸς γὰρ τοῖς αὐθαιρέτοις, ἰδρῶσι καὶ πόνοις σου, καὶ τὴν Ἰὼβ ἐδέξω, πληγὴν τὴν ἀνύποιστον· ὅθεν οὐρανόφρον, διαμφῆς ἐκαθάρθης, χρυσοῦ καθαρώτερον, τῇ τοῦ Πνεύματος χάριτι, ἐν ἐγκλείστρᾳ σῆ Ὁσιε. Ἀλλὰ πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεςιν δοθῆναι ἡμῖν, τοῖς πόθῳ ἀνυμνοῦσι, τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Δόξα... Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τοῦ Ἡλίου νεφέλη τοῦ νοητοῦ, θείου φέγγους λυχνία χρυσοφαῆς, ἄσπιλε ἀμόλυντε, ὑπεράμωμε Δέσποινα, τὴν σκοτεινὴν ψυχὴν μου, τυφλώττουσαν πάθεσι, τῆς ἀπαθείας αἴγλη, καταύγασον δέομαι· καὶ μεμολυσμένην, τὴν καρδίαν μου πλῦνον, ῥοαῖς κατανύξεως, μετανοίας με δάκρυσι, ἵνα πόθῳ κραυγάζω σοι· Πρέσβευε τῷ σῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεςιν δοθῆναι μοι· σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα, ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Τὸ Α' Ἀντίφωνον τῶν Ἀναβαθμῶν τοῦ δ' Ἦχου.

Προκείμενον, Ἦχος δ'.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου αὐτοῦ.

Στίχ. Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν;

Πᾶσα πνοή.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

(Κεφ. ι' 37-ια' 1).

(Ζῆτει τῷ Σαββάτῳ Ζ' Ἑβδομάδος Ματθαίου).

Εἶπεν ὁ Κύριος· Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος...

Ὁ Ν' Ψαλμός.

Δόξα... Ταῖς σοῦ Ὁσίου...

Καὶ νῦν... Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Στίχ. Ἐλέησόν με, ὁ Θεός...

Τὸ Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Πάτερ ἀξιάγαστε, τῆς Ἐγκλείστρας ὄφθης κάλλιστος πολιοῦχος· ἐν γὰρ τῷ κρημνῷ, ἐφεῦρες οὐράνιον ὕψωμα, ἱαματικῆς χάριτος, ἐξ ἀσύλων θησαυρῶν, τοῦ Πνεύματος, ἠξιωμένος· ὅθεν δι' ἀμφοτέρων ὁ Χριστός σε προσήκατο, καὶ τεράτων αὐτουργὸν ἀνέδειξε· ἀλλὰ τοῦτον ἀεὶ ἰκέτευε, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Οἱ Κανόνες. Ὁ Κανὼν τῆς Ἑορτῆς καὶ τοῦ Ὁσίου, οὗ ἡ Ἀκροστιχίς·

Νεοφύτῳ ἡ δέησις· ποίημα αὐτῆ Γεωργίου.

ᾠδὴ α'.

Ἦχος πλ. δ'. Ὑγρὰν διοδοῦσας.

Νοῦν ἔρωτι θεῖῳ καθηλωθεὶς, καὶ βίον ἐξ ὄλης, βδελυξάμενος τῆς ψυχῆς, τοῦ βίου με ῥῶσαι τῶν σκανδάλων, ἵνα ὑμῶ σε παμμάκαρ Νεόφυτε.

Ε'νέας ἀρότρῳ τῶν προσευχῶν, τὴν αὐλακα μάκαρ, τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐν αὐτῇ, σὺν δάκρυσι σπείρας ἀπολαύεις, πολλαπλασίως καρποῦς

ἀγαλλόμενος.

Ο 'νοῦς σου παμμάκαρ θεοειδής, ποικίλαις ἐμπρέπων, ἀναβάσεσιν ἀρετῶν, ἐγένετο θείας ἀπολαύων, καὶ μακαρίας κλεινὲ τῆς τερπνότητος.

Θεοτοκίον.

Φ ιλάγαθον Δέσποινα βοηθόν, οἱ σὲ κεκτημένοι, ἐκλυτροῦνται τῶν δυσχερῶν· ἀπάντων γὰρ Ἄχραντε Δεσπότην, ἐν ταῖς ἀγκάλαις ὡς βρέφος ἐβάστασας.

Ῥδὴ γ'.

Υ 'περάνω ἐφάνης, τοῖς πονηροῖς δαίμοσιν, Ὅσιε· διό με τῆς τούτων, ρῦσαι κακώσεως· σὺ γὰρ ἐδίωξας, πᾶσαν κακόνοιαν ἄνθρω, περιῶν Νεόφυτε, καὶ ὀλεθρίαν ἰσχύν.

Τ ῆ δυνάμει καὶ ῥώμῃ, τοῦ παντουργοῦ Πνεύματος, ἰσχυσας δουλῶσαι τὴν σάρκα, πάτερ τῷ πνεύματι, ἀπαρνησάμενος, τὸ παντελὲς θεοφόρε, σεαυτὸν Κυρίῳ δέ, κατηκολούθησας.

Ω 'στε μόνος τῷ Μόνῳ, προσομιλῆς Ὅσιε, ἄβατον κρημνοῦ τε μονάζων, χαίρων κατῴκησας· χρόνοις πενήκοντα πέντε, διήρκεσας πάτερ, βίαις ταῖς τῆς φύσεως, ἀντιμαχόμενος.

Θεοτοκίον.

Η 'ώραία ἢ ὄλωσ, περικαλλῆς Ἄχραντε· μόνος ὁ Ῥραῖος κατῴκησεν ἐν σοὶ ἄσπορος, ἀπολυτρούμενος, τῆς εἰδεχθοῦς ἀμαρτίας, ἅπαντας τοὺς πίστει σε, καὶ πόθῳ σέβοντας.

Τὸ Κοντάκιον τῆς Ἑορτῆς.

Κάθισμα τοῦ Ὁσίου.

Ῥχος πλ. δ'. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Α 'γρυπνήσας ἐν ὕμνοις καὶ προσευχαῖς, κατεκοίμησας πάθη τὰ τῆς σαρκός, ἐν πόνοις ἀσκήσεως, καὶ πολλοῖς ἀγωνίσμασι, καὶ ὑπνώσας ὕπνον, δικαίοις ἀρμόζοντα, πρὸς αὐγὴν μετέβης, ἀνέσπερον Ὅσιε· ὄθεν καὶ ἰάσεις, ἀναβλύζων ὑπάρχεις, λιμὴν ἀναψύξεως, τοῖς ἐν ζάλῃ κα-

κώσεως, θεοφόρε Νεόφυτε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Δόξα... Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Ε 'νθυμοῦμαι τὴν κρίσιν καὶ δειλιῶ, ἔργα πράξας αἰσχύνῃς ὁ μιάρός, ἄξια καὶ δέομαι, Θεοτόκε Πανύμνητε· Πρὸ τοῦ νύξ με φθάση, θανάτου ἐπίστρεψον, εἰς ὁδὸν σωτήριον, ἀεὶ ὁδηγοῦσά με· ἵνα εὐχαρίστως, προσκυνῶν μεγαλύνω, τὴν ἄμετρον δύναμιν, καὶ βοῶ σοι γηθόμενος· Θεοτόκε βοήθει μοι, πρεσβεύουσα τῷ σῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρῆσαί μοι· σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα, ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Ἦ τῆς Ἑορτῆς.

Ῥδὴ δ'.

Εἰσακήκοα Κύριε.

Δ ιανοίας εὐθύτητι, Ὅσιε τὸν Κύριον ἐξεζήτησας, καὶ ἐρρύσατό σε θλίψεων, ἐπακούσας πάτερ σῶν δεήσεων.

Ε 'ν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ σε, εὐροίμι συλλήπτορα παμμακάριστε, ἀναγκῶν με ἐξαιρούμενον, καὶ σκανδάλων πάντων τῶν τοῦ ὄψεως.

Η 'πληθὺς τῶν πταισμάτων μου, Ὅσιε καθέλκει με πρὸς ἀπόγνωσιν, τῇ πολλῇ δὲ μεσιτεῖᾳ σου, πεποιθῶς ρυσθεῖην πάσης θλίψεως.

Θεοτοκίον.

Σ ωτηρίας λιμένα σε, πάντες ἐπιστάμεθα Παναμώμητε, οἱ ἐν βίῳ θαλαττεύοντες, καὶ πρὸς σὲ ἐν πόθῳ καταφεύγοντες.

Ῥδὴ ε'.

Φώτισον ἡμᾶς.

Ι 'να σε πιστῶς, ἀνυμνῶ, πάτερ Νεόφυτε, καὶ τὴν προστασίαν σου τὴν θερμὴν, ἀνακηρύττω, ἐκ παντὸς κινδύνου ρῦσαί με.

Σ ῶματος ὀρμάς, καθυπέταξας Νεόφυτε, ἐν ἐγκρατεῖᾳ καὶ ἀσκήσει πολλῇ, καὶ ἀγρυπνία, τὸ σῶμα τὸ σὸν κατέτηξας.

Π ρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἀνατείνας τὴν διάνοιαν, τοῦ θεοῦ Πνεύματος τὴν ἐνέργειαν, ἐν σοὶ ἐδέξω, θεοφόρε παμμακάριστε.

Θεοτοκίον.

Ο ἄλλον τῶν βροτῶν, γένος τῆς φθορᾶς λελύτρωται, ἀπειρόγαμε Παρθένε διὰ σοῦ, καὶ διὰ τοῦτο, ἀνυμνεῖ καὶ μεγαλύνει σε.

Ῥδὴ ζ'.

Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ι ἄδρῳσιν ἀσκητικοῖς, καὶ ἐργοχειρῶ σχολάζοντα, φθονήσας ὁ πονηρός, ὀλέσαι σε ἔσπευσε· λίθον γάρ σοι ἄνωθεν, κρημνᾶ τοῦ σπηλαίου· ἀλλ' ἐρρύσθης τῇ δυνάμει Χριστοῦ.

Η κύρωσας πονηράς, ἐπιβουλὰς τοῦ ἀλάστορος· μερόπων ἐπιδρομάς, ἀπράκτους ἀπέργασον, τὰς ἐνέδρας Ὅσιε, ἵνα κατὰ χρέος, εὐφημῶμέν σε Νεόφυτε.

Μηδεὶς ἐστὶν ὃς τὴν σὴν, οὐ προσκαλεῖται βοήθειαν, καὶ οὐ λαμβάνει εὐθύς, τὴν ἴασιν Ὅσιε· ἀεὶ ἰκετεύεις γάρ, τὴν ἀγνὴν Παρθένον, καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Α ἄπαντων πρὸς τὸν Θεόν, καταφυγὴ καὶ ἀντίληψις, ὃν ἔτεκες ἐν γαστρὶ, Θεὸν καθικέτευε· ἀπὸ πάσης ρύσασθαι, ἐναντίας Κόρη, περιστάσεως τοὺς δούλους σου.

Κοντάκιον.

Ἦχος β'. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τὰ ἄνω ποθῶν, τῶν κάτω μεθιστάμενος, λαξεύων ἐν κρημνῷ, θεωρίας ἐπέτυχες, δι' αὐτῆς δ' ἀπήστραψας, τῶν θαυμάτων τὴν αἴγλην Ὅσιε, εἰς ἀεὶ Χριστῷ τῷ Θεῷ, πρεσβεύων μὴ παύση ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Ὁ Οἶκος.

Ε ἄχων ψυχὴν ρυπῶσαν καὶ σῶμα, μολυσμῷ ἀμέτρῳ καὶ τῇ ζάλῃ δεινῶς τῆς ἀμαρτίας ποντούμενον, οὐ τολμῶ τοῦ λέγειν, οὐδὲ ἰσχύω σοι προσφέρειν τὸν ἔπαινον, πάτερ Νεόφυτε· ἀλλ' ὡς πηγὴ συμπαθείας ὑπάρχων, θεόληπτε, τῷ ρείθρῳ τῆς σῆς πρεσβείας τὰ πολλὰ μου ἀπόπλυνον πταισμάτα, καὶ ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος δωρηθῆναί μοι λόγον δυνάμωσον, δέξαι δὲ τῶν μι-

κρῶν λειψάνων ἐγκώμιον, ὡς πρὶν ὁ Δεσπότης τὰ δύο λεπτά, πρεσβεύων μὴ παύση ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Συναξάριον.

Τῇ ΙΒ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου.

Στίχοι.

Ἔχει σε τύμβος, ἀλλὰ μέχρι σαρκίου,
Καύχημα πέλεις Ἐγκλείστρα σῆ φοιτῶσι.

Πνεῦμα δὲ δεκάδι δευτερῆ σὸν ἔβη πόλοιο ὄρους.

Ἐγκλειστος αἰθέριος ἤδη τυγχάνει,
Ἐκ γῆς φυτευθεὶς Νεόφυτος εἰς πόλον.

Ἴτεροι.

Κύπρου βλαστὸς κλεινὸς Ἐδὲμ χωρεῖ ἔνδον,
Νεόφυτος θεῖος, ἀσκήσεως στῦλος.

Νεοφύτου δυοκαίδεκάτη πνεῦμα Ἀγγέλων ταγοὶ ἦραν.

Ο ὗτος ὁ Ὅσιος πατρίδα μὲν ἔσχε τὴν τῶν Λευκάρων πολιτείαν, τὴν κατὰ τὴν νῆσον τῆς Κύπρου, γονέων εὐσεβῶν χρηματίσας υἱός, ἠκμαζε δὲ ἐν τοῖς τῶν εὐσεβῶν βασιλέων χρόνοις, τῶν Κομνηνῶν, ἐν ᾧ καιρῷ οἱ Σαρακηνοὶ, κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, τῆς ἀγίας τῶν Ἱεροσολύμων πόλεως ἦσαν κατακρατοῦντες, ἐξ ὧν οὐ μικρὰς καὶ ἡ νῆσος αὐτῆ ὑποστάσα, φαίνεται, ἐπιδρομάς, ὑπὸ τε τῶν πρὸς ἀπολύτρωσιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων πανταχόθεν συνδραμόντων θερμῶς φιλοχρίστων στρατευμάτων, θείῳ ζήλῳ τῶν τότε εὐσεβῶν τῆς Εὐρώπης βασιλέων κινήθέντων.

Ὅκτῳ οὖν καὶ δέκα ἐτῶν γενόμενος ὁ θεῖος Νεόφυτος, τῶν γεννητόρων αὐτοῦ γάμῳ συζευξαι τοῦτον διασκεπτομένων, καὶ τὰ πρὸ γάμου σύμφωνα, ὡς ἔθος βουλομένων ἐκτελέσαι, γνοὺς τὸ γεγονός, λάθρα τῆς πατρικῆς οἰκίας ὑπεξίσταται, καὶ ἐν τῇ τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου μονῆ, τοῦ Κουτζουβέντη ἐπονομαζομένη, ἑαυτὸν κατέκρυψε. Γονεῖς καὶ ἀρράβωνας πρὸς τοῖς λοιποῖς τῶν φθειρομένων καταφρονῶν, εἰς οὐδὲν ἐνόμιζεν, ἀλλ' ὑπὲρ μόνης τῆς τοῦ Κυρίου ἀγάπης ἐφρόντιζεν. Ἐκ βρέφους γὰρ ἦν τὴν ἡσυχίαν ποθῶν, καὶ τὸν ἐρημικὸν βίον ἀσπαζόμενος, ὡς ἐν τῇ ἐξ

ιδίων χειρῶν συγγραφείση ἱερᾷ Διατάξει περὶ τῆς αὐτοῦ μονῆς καὶ ἐν αὐτῇ κατὰ καιρὸν μονάζουσι, σαφέστατα δείκνυται ἢ αὐτοῦ πρὸς Θεὸν ἀγάπη, καὶ ὁ ζῆλος τῆς ἡσυχαστικῆς ζωῆς, οἷον κανόνα καὶ ὑπόδειγμα αὐτοῖς τὴν ἔνθεον αὐτοῦ πολιτείαν προστησάμενος.

Οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐν λύπῃ οὐ μικρᾷ τυγχάνοντες, καὶ ἀγνοοῦντες τὴν ὁδὸν ἣν ἔλαβε, πᾶσαν τὴν νῆσον περιήρχοντο ἀνερευνῶντες περὶ αὐτοῦ. Τοιγαροῦν καὶ τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν καταλαβόντες, εὔρον μὲν αὐτόν, μηδ' ὄλως δὲ βουλόμενον αὐτοῖς ἀκολουθῆσαι, ἔκλαιον ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ ἐκόπτοντο. Καὶ βιασθεῖς ἔπειτα ὑπὸ τῆς πολλῆς αὐτῶν παρακλήσεως, μὴ ἔχων τί ποιῆσαι, ὑπέστρεψε μεθ' ἑαυτῶν πάλιν οἴκαδε. Ἴνα γὰρ καὶ τὴν πατρικὴν ἐκπληρώσῃ ἐντολήν, τὴν ἐν τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, ὑπακούει καὶ συζεύγνυται τὴν μνηστευθεῖσαν αὐτῷ, καὶ χαρᾶς οὐ τῆς τυχούσης τοὺς γονεῖς κορέννυσι καὶ πάντας γείτονας καὶ γνωστούς. Παστάδος δὲ ἐτοιμασθείσης, ὡς ἔθος τοῖς νεονύμφοις, κατὰ καιρὸν, καθ' ὃν ἔδει τῇ νύμφῃ συγκαθευθῆσαι, ἀφείξ τὸν δακτύλιον καὶ ἐπευξάμενος, διὰ νυκτὸς τῆς οἰκίας ἐξέρχεται.

Καὶ πάλιν τὴν τοῦ Κουτζουβέντη καταλαμβάνει μονήν, καὶ παραχρῆμα τὸ τῆς μοναδικῆς πολιτείας ἐνδυθῆναι σχῆμα ἐκτενῶς παρακαλεῖ τὸν ἡγούμενον. Ὅθεν κείρεται τὴν κόμην καὶ ἐνδυθεὶς τὸν πεποθημένον χιτῶνα ἐσκίρτα καὶ ἔχαιρε. Καὶ λαβὼν ἐντολήν πρὸς τοῦ ἡγουμένου, ἀπῆλθε φυλάττων τὰς ἐν ταῖς Βούπαις καλουμένας ἀμπέλους τῆς μονῆς, ἔνθα καθ' ὥραν οὐ διέλειπε προσευχόμενος. Παντελῶς δὲ ὢν τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἀμύητος, ἐπὶ πενταετίαν ἐν τῇ τοιαύτῃ διακονίᾳ τελῶν, καὶ ταῦτα διὰ πόθον ἐμυῆθη καλῶς καὶ ἀνεγίνωσκεν, ὥστε καὶ τοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ ἀπὸ στόματος λέγειν ἱκανός. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἄλλος ἔρως αὐτοῦ τὴν καρδίαν ὑπέκκαιε, τοῦ παραγενέσθαι εἰς προσκύνησιν τῶν σεβασμίων τοῦ Κυρίου τόπων. Καὶ δὴ ἐκπλεύσας ἔφθασεν, ὡς ἐφέσεως εἶχε, καὶ προσκυνήσας τὰ ἐν Ἱερουσαλὴμ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν πάνσεπτα σεβάσματα, καὶ ὡς εἰκὸς προσευξάμενος, προσεχώρησε μέχρι τῶν ὀρίων Μαγδαλῶν, Θαβῶρ καὶ Ἰορδάνου, ἐπὶ ἐξάμηνον χρόνον τὰς τρώγλας καὶ σπήλαια ἀνιχνεύων, ἵνα τύχη τινὰ τῶν ἀσκούντων, καὶ αὐτῷ ὑποταγῆναι. Ὅθεν μὴ ἀπολαύσας τοῦ ποθομένου, καὶ ὑπὸ θείας νεύσεως προτρέπόμενος, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μονήν.

Ἄλλ' ὁ τῆς φιλησυχίας ἔρως οὐδέποτε ἀνέπαυεν αὐτόν. Ὅθεν ἀπὸ τῆς μονῆς αὐθις ἀπάρας, πρὸς τὸ τοῦ Λάτρου ὄρος ἔσπευδε τὴν πορείαν ποιῶν, δεόμενος τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ τῆς ἐλπίδος ἀποτύχη. Ὅτε δὲ κατέλαβε τὸ ἐν τῇ Πάφῳ φρουρίον, γνωσθεῖς ὑπὸ τῆς φρουρᾶς, ἐκρατήθη ὡς φυγάδας καὶ δῆτα δέσμιος ἐν φυλακῇ ἐφ' ἱκανὰς ὥρας ἐτηρεῖτο κακουχούμενος. Καὶ τινες τῶν εὐσεβῶν ἐπὶ τὸ συμβᾶν λυπηθέντες καὶ τῶν ἐν τῇ φρουρᾷ περὶ αὐτοῦ δεηθέντες, τῶν δεσμῶν καὶ τῆς φυλακῆς ἠλευθέρωσαν. Ἐπειδὴ οὖν, ὅπου ὁ σκοπὸς αὐτῷ ἀπέβλεπεν, οὐ μόνον ἀτελεσφόρητος ἔμεινεν, ἀλλὰ καὶ κακώσεις τούτου χάριν ὑπέμεινεν, ἔγνω ὡς οὐκ ἦν Θεοῦ βούλησις τῆς ἐνεγκαμένης ἀπομακρυνθῆναι, ἐν ἀπορίᾳ οὔσης κὰν τότε, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἐναρέτων καὶ ὀρθῶς κατὰ τὸν βίον πολιτευομένων ἀνδρῶν· καὶ γὰρ ὑπὸ τῶν Δυτικῶν ἦν τότε κυριευομένη ἡ νῆσος, ὡς ἐν τῇ αὐτοῦ Διατάξει φαίνεται, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑκατοστὸν πεντηκοστὸν ἔνατον ἔτος τὸ σωτήριον.

Μετὰ τὸ ἀπολυθῆναι τῆς φυλακῆς ἐν μεγίστῃ ἀπορίᾳ ὑπάρχων, καὶ εἰς λύπην οὐ μικράν, ὅπου ἂν πορευθεῖη, καὶ τῆς ἡσυχίας τὸν πόθον ἐπιτύχειε, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ παρατυχούσης ὁδοῦ τινος ἀψάμενος, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ἐπὶ τὸν τραχύτατον κρημνὸν τῆς μετὰ ταῦτα παρ' αὐτοῦ ὀνομασθείσης Ἐγκλείστρας χωρεῖ. Ἐν αὐτῷ οὖν σπήλαιον, καίτοι κατὰ τὸ μέσον ὄν τοῦ κρημοῦ εὐρηκῶς, ἤρξατο καθαίρειν αὐτὸ καὶ λαξεύειν, τό τε τραχῶδες καθομαλίζειν, ποτὲ μὲν μετὰ τῶν χειρῶν, ποτὲ δὲ μετὰ ξύλων ὁ μακάριος, ὥστε μόλις μετὰ παρέλευσιν χρόνου εἰς κατοίκησιν αὐτῷ ἐχρημάτισεν. Ἐνταῦθα τοιγαροῦν ἕκαστος λογιζέτω, ὅποσας θλίψεις ὑπέμεινε διὰ τὸ ἄβατον καὶ τὴν στενότητα τοῦ κρημοῦ, τὰς σκληραγωγίας τῆς σαρκός, τὴν γυμνότητα, τὴν πείναν, τὴν χαμευνίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην ταλαιπωρίαν τοῦ σώματος. Καὶ ταῦτα ἐκουσίῳ θελήματι. Ἐξ ἐναντίας τὰς προσευχάς, τὰς γονυκλισίας, τὰς παννυχίους στάσεις καὶ ὀλονυκτίους, ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἃς ἐποίει καρτερικῶς ὁ ἀοίδιμος, ὥστε τῆς φήμης τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ διαδοθείσης, συντρέχειν τοὺς πλείονας εἰς ἀπολαυσιν αὐτοῦ εὐλογίας χάριν καὶ εὐχῆς. Διὸ καὶ τινες μαθηταὶ γενέσθαι αὐτῷ ἐπόθησαν, καὶ τῆς ἀσκητικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς ζηλωταὶ καὶ συμπράκτορες· μὴ βουλόμενος δέ, οὐχ ὡς ἀπεστρέφετο τὴν τῶν ἀνθρώπων συνομιλίαν καὶ τὴν αὐτῶν

σωτηρίαν, ἀλλ' ὡς εἰδὼς τῶντι ὅτι ὁ εἷς τῶν δύο καὶ πλείονων ἡσυχαστικώτερος. Ἐπεὶ οὖν θερμῶς ἐπέκειντο αὐτῷ, καὶ οὐδ' ὅπως οὖν τινα ἄνεσιν ἐδίδοσαν, συγκατένευσέ τινας μὲν δεχθῆναι, οὐ μὴν δὲ καὶ πλείονας τῶν δέκα. Ἐνθεν τοι διδάσκων αὐτοὺς τὰ τῆς ἀρετῆς ὄργια, ἠῦξανε τὴν ἀκοὴν τῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, καίτοι τοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐπαίνους παντελῶς ἐκποδῶν ἦν ἀποστρεφόμενος.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς ὁ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ οὐ μόνον τῆς ἄνω δόξης ἀξιοῖ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνθάδε ἐστερημένους εἶναι μὴ βουλόμενος, κελεύει δι' ὀράσεως θείας τῆς τῶν Παφίων πόλεως ποιμένα Βασίλειον, εἰς τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀξίωμα προβάσαι τὸν Ὅσιον, καὶ τὰ ἀρκοῦντα σιτηρέσια αὐτῷ παρέξοντα διὰ σιγιλλίου αὐτὰ ἐπισφραγίσαι, ἵνα δι' αὐτῶν τὴν Μονὴν ἔχη ἀνεγεῖραι. Καὶ ὡς ἐκελεύσθη ὁ Ἀρχιερεὺς, οὕτω πεποίηκε. Μετὰ δὲ τὸν βαθμὸν τίς εὐπορεῖ λόγων δηλῶσαι τοὺς ἀγῶνας, τὰς προσευχάς, νηστείας τε καὶ ἀγρυπνίας, ἃς ἐποίει ὁ μακάριος; Ἀνήγειρε τοιγαροῦν εἰς κάλλος οὐ τὸ τυχὸν τὴν ἀνωτέραν μονὴν, Ἐγκλείστραν αὐτὴν ἐπονομάσας, διὰ τὸ ἐγκλεισθῆναι αὐτὸν ἐπὶ χρόνους εἴκοσι πρὸς τοῖς τέσσαρσιν ἐν τῷ ῥηθέντι σπηλαίῳ. (Ὁ δὲ ἤδη ὀρώμενος περικαλλῆς ναὸς σὺν ἄλλοις οἰκοδομήμασι, καίτοι τούτων πολλὰ διεφθάρησαν τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ἀνωμαλίᾳ, φαίνεται ὅτι ᾠκοδομήθη μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ βασιλικῷ θεσπίσματι καὶ συναρωγῇ πλουσίας, καθὰ καὶ τὸ περίπου τῶν ἑκατὸν πενήκοντα ἐτῶν Σιγιλλιωδῆς Πατριαρχικὸν μαρτυρεῖ γράμμα, σωζόμενον μέχρι τοῦ νῦν). Καὶ οὕτω διατάξας τοὺς μετ' αὐτὸν χρηματίσοντας ἐγκλείστους λέγεσθαι, οὐκ ὀνόματι μόνον, ἀλλὰ καὶ πράγματι, τὸν αὐτοῦ βίον εἰκόνα προτιθεμένου. Καὶ ἀδελφότητα καταστήσας ἐδίδασκεν, ὡς νεοπαγεῖς αὐτοὺς συχνῶς, καὶ πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν ἀρετῶν ἐνίσχυε.

Βλέπων δὲ ὡς τῆς φίλης αὐτοῦ ἡσυχίας ἀπεστέρηται, ἄνωθεν τοῦ σπηλαίου, ὃ κλήσει τοῦ τιμίου Σταυροῦ εἰς ναὸν προκαθιέρωσε, πάνυ μικρότατον ἄντρον ὑπάρχον καὶ σχεδὸν ἄβατον, ἐν αὐτῷ κατακλιθῆναι ἔγνω, καὶ μηδαμοῦ τοῦ λοιποῦ ἐν θορύβῳ διάγειν. Ἐνθα λαξεύοντος καὶ διορύττοντος, λίθος βαρὺς, φθόνῳ τοῦ μισοκάλου ἐκπεσὼν, συνθλά τὴν χεῖρα τοῦ Ὁσίου, προσωθούμενος αὐτὸν κατὰ τὸ κρημνῶδες. Ἀλλὰ προφθάσασα ἡ θεία δύναμις ἀβλαβῆ διεφύλαξε, πρὸς

πεισμονὴν τοῦ δαίμονος, τὸ δὲ σπήλαιον οἶκον προσευχῶν καὶ δοξολογίας Θεοῦ πεποίηκεν, ἐν ᾧ κατακλείσας ἑαυτὸν, νηστεία καὶ σκληραγωγία τάλαιπωρῶν τὴν σάρκα, προσήυχετο. Καὶ ἀνὰ πᾶσαν Κυριακὴν διὰ κλίμακος μεταφερομένης, κατήρχετο ἐν τῇ Ἐγκλείστρᾳ, διδάσκων τοὺς μαθητάς. Καὶ αὐτοὺς ποδηγετῶν τὰ πρὸς ἀρετὴν, πάλιν ἀνήρχετο διὰ τῆς κλίμακος εἰς τὸ ἄντρον. Ζήσας δὲ ἐν τοιαύτῃ τῆς ἀσκήσεως διαγωγῇ πενήκοντα καὶ πέντε ἔτη, καὶ τῇ μελέτῃ τῶν θείων Γραφῶν ἑαυτὸν ἐγγυμνάσας, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ἀρετῆς προελήλυθε. Τεκμήριον δὲ οἱ συγγραφέντες παρ' αὐτοῦ λόγοι πρὸς τοὺς αὐτοῦ φοιτητάς, παντοίας παιδείσεως καὶ ὠφελείας ὄντες μεστοί, ὡς εἶναι ἐν βίβλοις δεκαεξὶ τὰ παρ' αὐτοῦ συγγραφέντα. (Ὡς φαίνονται κατὰ μέρος, τινὰ μὲν αὐτῶν ἤδη σωζόμενα, ἐν τῇ αὐτοῦ μονῇ καὶ εἰς τύπον δοθέντα, τινὰ δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου καθυποβληθέντα, ἄλλως τε καὶ ὑπὸ τῆς ἀμελείας τῶν κατὰ καιρὸν ἐπιστατούντων παροραθέντα).

Ἐν τούτοις πᾶσι καλῶς ἀγωνισάμενος γέγονε σκεῦος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ὥστε προγνωρίσαι τὴν αὐτοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημίαν, καὶ πρὸ ἡμερῶν τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν δηλῶσαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ ὀπαδοῖς. Ὅθεν τοὺς ἀδελφοὺς καλέσας ἤρξατο ὁμιλεῖν αὐτοῖς καὶ συμβουλεύειν τὰ ἀνήκοντα τῷ ἀσκητικῷ βίῳ, ἵνα μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν πολιτεύωνται ἀμέμπτως. Καὶ ὡς αὐτοῖς διέθετο, διαταξάμενος ἀτρέπτως τηρεῖν τὰ ἐπικυρωθέντα καὶ παραινῶν αὐτοῖς, προσέθετο ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ τοῦ σπηλαίου λαξευθέντι ἰδιοχείρως τάφῳ, μετὰ τὰς ἐξοδίους ᾠδὰς τὸ νεκρὸν τοῦ σώματος κατακρύψαι, καὶ μετὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ νηθέντων νεκροταφίων ἐνταφιάσαι. Τὴν τελευταίαν ἐντολὴν ἐπευξάμενος αὐτοῖς, ἐν εἰρήνῃ καὶ θεαρέστῳ πολιτεία διάγειν, ἐν ὁμοιοῖα τε καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ, τῷ τε ἐγκριθέντι, γνώμῃ αὐτῶν, μέλλοντι προστατεῦσαι τῆς Μονῆς ἐγκλείστῳ ὑπακούειν καὶ ὑποτάσσεσθαι, καθὰ ὁ μοναδικὸς βίος καὶ κανὼν ἀπαιτεῖ, καὶ μηδὲν τῶν ἐν τῇ Διατάξει διορισθέντων παραβαίνειν. Καὶ προσευξάμενος περὶ αὐτῶν, τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας Θεοῦ παρέδωκεν.

Ὅσος δὲ κοπετὸς καὶ θρῆνος μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν ὑπὸ τε τῶν αὐτοῦ ἀκολούθων καὶ πνευματικῶν τέκνων, ὑπὸ τε τῶν τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον πολιτείαν αὐτοῦ ἐγνωκότων γέγονεν, ἀδύνατον γραφῇ παραδοῦναι. Τοιγαροῦν, ὡς παρήγγειλεν αὐτοῖς, οὕτως ἐποίησαν. Καὶ ἐνταφιά-

σαντες μετὰ τῶν συνήθων εὐχῶν τε καὶ δεήσεων τὸ τίμιον αὐτοῦ Λείψανον ἐν ᾧ ἀπήγγειλε τάφω, ἐπετέλεσαν παννύχιον ἱκεσίαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς μνήμην αὐτοῦ. Οὗ ταῖς ἀγίαις πρεσβείαις καὶ εὐχαῖς σωθῆμεν ἅπαντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα, αἶνεσις καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τοῦ ὀσίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, Ἐπισκόπου Παρίου τοῦ ὁμολογητοῦ.

Στίχοι.

Χαίρων τελεύτα, Βασίλειε τρισμάκαρ·
Ἐκεῖ γὰρ ἤξεις, οὗ χαρᾶς πλησθῆς ὄσης.

Δωδεκάτη Βασίλειε, ταφήϊα δύσσαο νεκρός.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Ἐν ἔτει ἐνακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ δευτέρῳ ἀνεκομίσθη ἡ τιμία Ζώνη τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Ζήλας ἐπὶ τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ, τῶν Πορφυρογεννήτων· μετὰ δὲ ταῦτα, ὕστερον μετετέθη ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σορῶ τῶν Χαλκοπρατείων, κατὰ τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ Αὐγούστου μηνός.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τῆς ὀσίας μητρὸς ἡμῶν Ἀνθούσης, θυγατρὸς Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου.

Στίχοι.

Ῥίζης δυσώδους καρπὸς εὐώδης μάλα,
Ἀνθοῦσα σεμνὴ γῆς ἀπανθεῖ καὶ βίου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων Δήμη καὶ Πρωτίωνος.

Στίχοι.

Πρῶτος κεφαλὴν Πρωτίων ἀφηρέθη,
Μεθ' οὗ κάραν προὔτεινε Δήμησ δημίω.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τοῦ ἁγίου Ἱερομάρτυρος Ἀρτέμωνος.

Στίχοι.

Εὔρε στεφάνους ἀρτίμητος Ἀρτέμων,
Πρέποντας αὐτοῦ τῇ τετμημένη κάρᾳ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τῶν ἁγίων τριῶν μαρτύρων Μηνᾶ, Δαυῖδ καὶ Ἰωάννου.

Στίχοι.

Δούλους Θεοῦ τρεῖς Ἀββάδας παθοκτόνους,
Τοξέμασι κτείνουσιν ἀνθρωποκτόνοι.

Ταῖς αὐτῶν ἀγίαις πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ᾠδὴ ζ'.

Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Α ῥτω οὐδ' ὄλωσ ἐπετρέφου, ἐκτρεφόμενος ταῖς θεαῖς θεωρίαις· ἐντρυφῶν δ' ἀληθῶς, Νεόφυτε ἐβόας· Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Υ ῥμοις σχολάζων καὶ νηστεῖαις, ἀγρυπνίαις τε καὶ στάσεσι παννύχοις, τῷ τῶν ὄλων Θεῷ ἀνέμελπεσ ἀπαύστως· Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τ αῖς ἄνω ὄλος λαμπηδόσι, φωτιζόμενος τὰ μέλλοντα ἐώρας, ὡς παρόντα Χριστῷ, πανόλβιε κραυγάζων· Εὐλογητὸς εἶ Κύριε, ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Η ῥθη τῆς πάλαι ἀμαρτίας, ἡ κατάκρισις τεκούσης σου Παρθένε, τὸν εἰς δρόσον τὸ πῦρ, ἀμείψαντα τῶν Παίδων· διό σε πάντες Ἀχραντε, μεγαλύνομεν ἀξίως.

ᾠδὴ η'.

Ἑπταπλασίως κάμινον.

Γ νωστὸς Θεῷ Νεόφυτε, ὡς παράδοξος πέφυκε, πᾶσαν καταπλήττων, ἀκοὴν καὶ ἔννοιαν, ὁ ἔνθεος βίος σου, καὶ πειρασμοὶ οὓς ἔφερες, ἐπὶ τῷ κρημνῷ, ἐν τῷ λαξεύειν τὸ σπέος, ἀπαύστως ἀναμέλπων· Ἱερεῖς εὐλογεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ε ἴν τοῖς ἀβάτοις Ὅσιε, καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσι, πάντα σου τὸν βίον, διελθὼν ἀπείληφας, τὴν ἄνω Μητρόπολιν, ἐορταζόντων ἔνθα φωναί, τὸν Δημιουργόν, ἐν εὐφροσύνῃ αἰνούντων. Ῥυσθῆναι πάσης βλάβης, Χριστῷ μὴ διαλείπησ, ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβεύων, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ω ῥάκη ἄπερ ἔνησας, τῆς σαρκὸς τὰ καλύμματα, ἱκανῶν πρὸ χρόνων, ἐν τῇ θήκῃ ἴστανται, ἐν τῷ σεπτῷ τεμένει σου· πόθω καὶ πίστει δὲ ἀκλινεῖ, τὸν Δημιουργόν, καὶ Λυτρωτὴν περιθέσθαι, χιτῶνα εὐφροσύνης, δυσώπει προσιόντας, Χριστὸν τὸν ζωοδότην, ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Ράβδος ἐκ ρίζης πέφυκας, Ἰεσσαὶ ἢ βλαστή-
σασα, ἄνθος τὸν Χριστόν, τὸν φυτουργὸν
τῆς κτίσεως· αὐτὸν οὖν ἰλέωσαι, Θεοκυῆτορ πᾶ-
σιν ἡμῖν, τοῖς ἐξ ἀκανθῶδους, ἀμαρτίας πληγεῖσι,
καρποὺς ἀναβλαστάνειν, σωτηρίας ποιούσα, ταῖς
σαῖς πρὸς τὸν Δεσπότην, ἀπαύστοις μεσιτείαις.

Ῥδὴ θ'.

Ἐφριξε πᾶσα ἀκοή.

Γέγονας οἷά περ ἀστήρ, φωτοβόλοις λαμ-
πρυνθεὶς τοῖς χαρίσμασιν, ἀγωνισάμενος,
καὶ κατὰ κράτος καταστρεψάμενος, τὰς μηχανὰς
τοῦ πονηροῦ, πάτερ κοσμοκράτορ· ἀφ' ὧν
ῥύσθηται ἡμᾶς, τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν καθικέ-
τευε.

Ινα σε μάκαρ ἀνυμνῶ, καὶ δοξάζω εὐχαρί-
στως Νεόφυτε, τῶν τυραννούντων με, παθῶν
ποικίλων ψυχῆς καὶ σώματος, ἀπαλλαγὴν ταῖς
πρὸς Θεόν, πρεσβείαις σου δώρησαι· καὶ τῶν
αὐτοῦ ἐντολῶν, ἀκαταίσχυντον ἐργάτην με ποιή-
σον.

Ολον σοι πάτερ ἐμαυτόν, προσκομίζων ἐκ
καρδίας Νεόφυτε, θερμῶς κραυγάζω σοι·
Ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ πρόστηθι, τῆς ταλαιπώ-
ρου μου ψυχῆς, καὶ ῥῦσαι κολάσεως, τῆς ἐν γεέν-
νῃ με, ἰκετεύων τὸν φιλόανθρωπον Κύριον.

Θεοτοκίον.

Υψιστον ἄχραντον Θεόν, καὶ φιλόανθρωπον
τεκοῦσα ἀγάθυνον, κεκακωμένην μου, ταῖς
ἀμαρτίαις ψυχὴν ταλαιπωρον, καὶ ἐμπλησθῆναι
τῆς αὐτοῦ, χαρᾶς καταξίωσον, ἵνα δοξάζω σε,
προστασία τῶν πιστῶν ἀκαταίσχυντε.

Ἐξαποστειλάριον.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τὸν μέγιστον Νεόφυτον, τῶν ἀσκητῶν τὸ
καύχημα, τὸν τῆς Ἐγκλείστρας πολίτην,
καὶ ἄγγελον ἐν σώματι, δεῦτε πιστοὶ ὑμνήσω-
μεν· αὐτὸς γὰρ τὸν φιλόανθρωπον, Θεὸν πρε-
σβεύει πάντοτε, ὑπὲρ τῶν πίστει ὑμνούντων,
τὴν ἐνδοξον αὐτοῦ μνήμην.

Ἐτερον.

Τάξεις Ἀγγέλων ἅπασαι, ἀγῶνας κατεπλάγη-
σαν, οὓς ἐν Ἐγκλείστρα διέτλης, Νεόφυτε
θαυμάσιε· πέντε γὰρ πρὸς πενήκοντα, ἔτεσι πά-
τερ ἤσκησας, καὶ νῦν παμμάκαρ Ὅσιε, σὺν τῷ
Χριστῷ βασιλεύεις, εἰς ἀπεράντους αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Αξίως ἐποφείλομεν, ὑμνεῖν σε τὴν Πανύμνη-
τον, δι' ἧς ἡμῖν ὠμηρεύθη, τῆς σωτηρίας τὰ
θεῖα, ἐνέχυρα καὶ ἔνωσις, ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐγένε-
νετο, καὶ οὐρανῶν κατοίκησις· ἀλλ' ὦ Παρθένε
καὶ Μῆτερ, σῶζε καὶ νῦν τὸν λαόν σου.

Ἡ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἶνονς.

Ἰστῶμεν Στίχους δ', καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ
Προσόμοια.

Ἦχος α'. Πανεύφημοι Μάρτυρες.

Παμμάκαρ Νεόφυτε τὴν σὴν, ἐκ παιδὸς ἀνέ-
θηκας, ζωὴν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν· ὑφ' οὗ
σθενούμενος, τῆς σαρκὸς τὰ πάθη, λογισμῷ ὑπέ-
ταξας, τὸ χειρὸν ὑποτάττων τῷ κρείττονι· διὸ
ικέτευε, δωρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρή-
νην, καὶ τὸ μέγα ἔλεος. (Δίς).

Θεόφρον Νεόφυτε φωστήρ, καθωράθης μέγι-
στος, φωταγωγῶν τὴν ὑφήλιον, θαυμάτων
λάμπησι, καὶ ἐνθέων ἔργων· ὅθεν μετὰ κοίμησιν,
τὸ ἄδυτόν σε φῶς ὑπεδέξατο· διὸ ἰκέτευε, δω-
ρηθῆναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ
μέγα ἔλεος.

Στῦλος ἐχρημάτισας σοφέ, μοναστῶν ἀκλό-
νητος, ἀπονεκρούμενος ἄπαιστα, σαρκὸς
εὐπάθειαν, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, καὶ πολλαῖς ἀσκή-
σεσι· διὸ καθυπεδέξω τοῦ Πνεύματος, θεῖα χαρί-
σματα, ἰατρεύειν ἀρρώσθημα, καὶ διώκειν, πά-
θη χαλεπώτατα.

Δόξα... Ἦχος πλ. β'.

Τῶν ὀχληρῶν τοῦ βίου ἀπαναστὰς Νεόφυτε,
φιλησυχία τὴν Ἐγκλείστραν κατέλαβες, καὶ
δι' αὐτῆς πρὸς Θεὸν πρακτικῶς ἀναγόμενος, τῷ
κόσμῳ ἔλαμψας φωστήρ, καὶ ῥήματα ζωῆς τοῖς
ἀνθρώποις ἐπήγασας· διὸ μὴ παύση ἐν ταῖς
εὐχαῖς σου, στηρίζων ἐκ βλάβης τοῦ ἄλλοτρίου,

τὰς ψυχὰς ἡμῶν πάτερ Ὅσιε.

Καὶ νῦν... **Θεοτοκίον.**

Θεοτόκε σὺ εἶ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, ἡ βλαστήσασα τὸν καρπὸν τῆς ζωῆς· σὲ ἰκετεύομεν· πρέσβευε Δέσποινα, μετὰ τοῦ Ὁσίου, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦ τῆς Ἑορτῆς.

Δοξολογία Μεγάλη, καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ.

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ὁσίου Ὡδὴ γ΄ καὶ Ὡδὴ ζ΄.

Ὁ Ἀπόστολος.

**Πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολῆς Παύλου
τὸ Ἀνάγνωσμα.**

(Κεφ. ε΄ 22-ζ΄ 2).

Αἱ δελφοί, ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστό-

της, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν Πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

Ἀλληλοῦῖα (γ'), Ἦχος α' (Ψαλμ. ρια')

Στίχ. Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

(Κεφ. ια΄ 27-30).

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱόν, εἰ μὴ ὁ Πατήρ...

Κοινωνικόν.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος. Ἀλληλοῦῖα.

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Πηγαί.

α) Χειρόγραφοι κώδικες.

1) Χειρόγραφον ι. ναοῦ Τιμίου Σταυροῦ Λευκάρων, χαρτ. 0,197X0,141, περιέχον ἀκολουθίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Λαμπαδιστοῦ σσ. 1-39, ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἡρακλειδίου σσ. 41-77 καὶ ἀκολουθίαν τῆς ὁσίας Ξένης καὶ τοῦ ὁσίου Νεοφύτου σσ. 79-119, ἀντιγραφὲν τὸ ἔτος 1716. (Βλ. Ν. Κυριαζῆ, Μοναστήρια ἐν Κύπρῳ, Μοναστήριον ἁγίου Ἰωάννου Λαμπαδιστοῦ, ἐν «Κυπριακὰ Χρονικά», τόμ. ΙΒ', 1936, σσ. 350-351, 359, Παλαιογραφικά. Ὁ ναὸς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ ὁ Κῶδιξ τῶν Ἄνω Λευκάρων, ἐν «Κυπριακὰ Χρονικά», τόμ. ΙΓ', 1937, σσ. 56-69, Κ.Ν. Κωνσταντινίδου, Δυὸ χειρόγραφα ἀπὸ τὰ Πάνω Λεύκαρα (μὲ τρεῖς πίνακες), ἐν «Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν», τόμ. ΧΙΙ, Λευκωσία 1983, σσ. 185-194).

2. Χειρόγραφον Βιβλιοθήκης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κιτίου ἀρ. 26 (παλ. ἀρ. 75.1), χαρτ. 0,220X0,160, φφ. 28, Τεύχη διαφόρων χρονολογιῶν. Ἀκολουθίαι Ἁγίων. Μεταξὺ αὐτῶν εἰς σσ. 69-79 Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ἀντιγραφεῖσα ἐν Λευκωσίᾳ τὸ ἔτος 1849. (Βλ. Ἱερομονάχου Σωφρονίου Μιχαηλίδη, Ἱστορία τῆς κατὰ Κίτιον Ἐκκλησίας, Ἰ. Μητρόπολις Κιτίου, Λάρνακα-Κύπρος 1992, σ. 634).

σσ. 69-79 Μὴν Ἰανουάριος κατὰ τὴν κδ', μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου.

σ. 79. Ἐτούτη ἢ φυλλάδα εἶναι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Πίπη.

β) Ἐκδόσεις ἀκολουθιῶν.

1) Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ψαλλομένη κατὰ τὴν ιβ' τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα προτροπῇ μὲν τοῦ Μακαριωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Νέας Ἰουστιανιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κυρίου Χρυσάνθου, διὰ δαπάνης τῶν ἐν τῇ αὐτοῦ Μονῇ πατέρων, τῇ ἐπιστάσιᾳ δὲ καὶ διορθώσει τοῦ ταπεινοῦ ἐν ἱερομονάχοις Κυπριανοῦ καὶ τοῦ αὐτοῦ Θρόνου Ἀρχιμανδρίτου, τοῦ ἐκ Κοιλανίου, πολιτείας.

Ἰωαννῆς, Ἐνετίησιν, 1778.

Παρὰ Νικολάφ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Con licenza de superiori.

2) Ἀκολουθίαι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ

Ἐγκλείστου, ψαλλόμεναι κατὰ τὴν κδ' Ἰανουαρίου καὶ κη' Σεπτεμβρίου, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἡ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ἡ δὲ δευτέρα ἡ τῆς ἀνακομιδῆς τῆς εὐρέσεως τοῦ λειψάνου του. Ἐκδοθεῖσαι τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1778 ἀρχιερατεύοντος τοῦ ἀοιδίμου Χρυσάνθου. Ἐξαντληθείσης δὲ τῆς ἀπὸ 115 ἡδὴ ἐτῶν πρώτης ἐκδόσεως, τῇ συγκραταθεῖσι τοῦ γεραροῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου κυρίου Σωφρονίου καὶ τῇ προτροπῇ τῶν πατέρων τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου, πολλῶν ἱερέων καὶ εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἀνατυποῦται τὸ δεύτερον ἡδη, δαπάναις Περικλέους Μιχαηλίδου.

Ἐκδοσις δευτέρα.

Ἐν Λευκωσίᾳ (Κύπρου), Ἐκ τοῦ τυπογραφείου ὁ «Εὐαγόρας», Α. Π. Μιχαηλίδου, 1893.

3) Ἀκολουθίαι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ψαλλόμεναι κατὰ τὴν κδ' Ἰανουαρίου καὶ κη' Σεπτεμβρίου, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἡ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ἡ δὲ δευτέρα ἡ τῆς ἀνακομιδῆς τῆς εὐρέσεως τοῦ λειψάνου του. Ἐκδίδονται δαπάνῃ τῆς αὐτοῦ πανοσιολογίότητος τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς ἁγίου Νεοφύτου κ/ου Ἰακώβου.

Ἐκ τοῦ ἐν Λάρνακι τυπογραφείου «Ἀθηνᾶς», Σάββα Χατζηαντωνίου, 1912.

4) Ἰωάννου Χρ. Χατζηγιώαννου, Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Ἑρμηνεῖα εἰς τοὺς Ψαλμούς.

Μέρος Β'

Ἐν Ἀθήναις, τύποις Ἐ.Ι. Χατζηγιώαννου, 1935.

σσ. 139-150. Ἀκολουθίαι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ψαλλόμεναι κατὰ τὴν ΚΔ' Ἰανουαρίου καὶ ΚΗ' Σεπτεμβρίου, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἡ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ἡ δὲ δευτέρα ἡ τῆς ἀνακομιδῆς τῆς εὐρέσεως τοῦ λειψάνου του.

5) Βίος καὶ αἱ δύο ἀκολουθίαι τοῦ ἁγίου Νεοφύτου τῆς 24ης Ἰανουαρίου καὶ τῆς 28ης Σεπτεμβρίου καὶ τὸ Πατριαρχικὸν Σιγίλλιον τῶν προνομίων τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ Μονῆς, ὑπὸ Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, καθηγητοῦ τοῦ Παγκυπρίου Ἐμπορικοῦ Λυκείου Λάρνακος. (Αἱ δύο ἀκολουθίαι καὶ τὸ Σιγίλλιον ἀνετυπώθησαν διωρθωμένα ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ τῆς γενομένης ἐν Ἐνετίᾳ τῷ 1778). Ἐξεδόθη δαπάνῃ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐπὶ πανοσιολογιστάτου ἡγουμένου Λαυρεντίου.

Ἐν Λάρνακι Κύπρου 1953.

6) Αἱ δύο ἀκολουθίαι τοῦ ἁγίου Νεοφύτου τῆς 24ης Ἰανουαρίου καὶ τῆς 28ης Σεπτεμβρίου, ὑπὸ Ἰωάννου Π.

Τσικνοπούλλου, καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων.

Β' Ἔκδοσις.

Ἐξεδόθη δαπάνη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐπὶ πανοσιολογιώτατου ἡγουμένου Χρυσοστόμου.

Ἐν Πάφῳ Κύπρου τῷ 1976.

7) Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, Σεπτεμβρίου ΚΗ', Μνήμη τῆς Ἀνακομιδῆς, ἥτοι τῆς εὐρέσεως τοῦ Λειψάνου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, Κύπρια Μηναῖα, τόμος Α', Μὴν Σεπτέμβριος, Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1994, σσ. 145-157.

8) Ἀκολουθία τῆς Θεοσημείας, ἥτοι τῆς πρὸς τὸν ὄσιον καὶ θεοφόρον πατέρα ἡμῶν Νεοφύτον πρεσβύτερον μοναχὸν καὶ ἔγκλειστον γενομένης παραδόξως θείας ἐπικουρίας καὶ ἀώρου θανάτου ἀπαλλαγῆς ἐκ λίθου καὶ κρημνοῦ, ἦν ἐσκαιώρησεν μὲν ὁ παμπόνηρος δαίμων, διεσκέδασε δὲ ὁ πανελεήμων Θεός, ὁ ζωῆς ἔχων καὶ θανάτου τὴν ἐξουσίαν. Ποίημα Νεοφύτου πρεσβυτέρου, μοναχοῦ καὶ ἔγκλειστου καὶ τοῦ ἀυταδέλφου αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστομίτου, ἡγουμένου γενομένου τῆς Ἱερᾶς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Κουτζουβένδη, Μονῆς, ψαλλομένη κατὰ τὴν ΚΔ' τοῦ Ἰανουαρίου μηνός. Ἐκδοθεῖσα μὲν τῇ φιλευσεβεῖ ἀρωγῇ τοῦ Ἰδρύματος «Ἀναστάσιος Γ. Λεβέντης», ἐπιμελεῖα δὲ τοῦ θεολόγου δρ. Γεωργίου Κ. Χριστοδούλου.

α,β,γ,δ, Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1998.

Θερμὰς εὐχαριστίας ὀφείλομεν εἰς τὸν ἱερομόναχον Σωφρόνιον Γ. Μιχαηλίδην διὰ τὴν ἀποστολὴν φωτοαντιγράφου τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὸ χειρόγραφον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κιτίου ἀρ. 26, τὸ ὁποῖον ἐθέσαμεν ὑπ' ὄψιν τοῦ θεολόγου δρ. Γεωργίου Κ. Χριστοδούλου, ὅστις μετὰ τοῦ χειρογράφου τοῦ ἱ. ναοῦ Τιμίου Σταυροῦ Λευκάρων προέβη εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔκδοσιν. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ κ. Χριστοδούλου καὶ τῆς ἀδείας, τὴν ὁποίαν μᾶς παρέσχεν, ὅπως ἀναδημοσιεύσωμεν τὸ κείμενον τῆς ἀκολουθίας τῆς Θεοσημείας εἰς τὸν Ε' τόμον τῶν «Κυπρίων Μηναίων», ἀποκατεστάθη ἡ ἀρχαία παράδοσις ἡ ἀναγομένη εἰς τὸν ἴδιον τὸν ἅγιον Νεοφύτον, ὅπως τὴν 24ην Ἰανουαρίου τιμῶμεν τὴν μνήμην τῆς ὁσίας Ξένης καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς Θεοσημείας.

Διὰ τῆς παρουσίας ἐκδόσεως, ἡ ὁποία στηρίζεται ἐπὶ τοῦ χειρογράφου 26 Μητρ. Κιτίου καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔτους 1778, ἐπαναφέρεται εἰς τὴν λειτουργικὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Νεοφύτου τὴν 12ην Ἀπριλίου, ἡμέραν τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ. Οὕτω οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ τῆς Κύπρου θὰ ἔχωσι τὴν δυνατότητα νὰ ἐορτάζωσι τρεῖς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους τὸν μέγαν Ὅσιον τῆς Κύπρου Νεοφύτον τὸν Ἐγκλειστον, ἥτοι τὴν 28ην Σεπτεμβρίου, μνήμην τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου αὐτοῦ, τὴν 24ην Ἰανουαρίου, μνήμην τῆς θαυμαστῆς διασώσεως αὐτοῦ καὶ τὴν 12ην Ἀπριλίου, μνήμην τῆς ὁσιακῆς κοιμήσεως αὐτοῦ.

9) Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, Ἰανουαρίου ΚΔ',

Ἀνάμνησις τῆς θεοσημείας τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, Κύπρια Μηναῖα, τόμος Ε', Μῆνες Ἰανουάριος-Φεβρουάριος, Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1998, σσ. 60-86.

10) Ἱερὰ Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου. Ἐποιήθησαν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ἁγίου Νεοφύτου, 1997.

γ) Ἐκδόσεις Θεοσημείας.

1) Τυπικὴ σὺν Θεῷ διάταξις καὶ λόγοι εἰς τὴν Ἐξαήμερον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, Πρὸς τοὺς ἐν τῇ αὐτοῦ Μονῇ Ἐγκλείστρα Πατέρας, τῇ κατὰ τὴν Νῆσον Κύπρον, σπουδῇ μὲν καὶ δαπάνῃ τοῦ ὁσιωτάτου ἱερομονάχου, καὶ Οἰκονόμου ἡδὲ τῆς αὐτῆς Μονῆς Ἰωαννικίου, Ἐπιμελεῖα δὲ καὶ διορθώσει τοῦ πανοσιολογιώτατου (sic) Κυπριανοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, τοῦ ἐκ πολιτείας Κοιλανίου.

Νῦν τὸ πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα.

α,β,γ,δ, Ἐνετίησι, 1779.

Παρὰ Νικολάφ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

Con licenza de superiori.

Βιβλιοθήκη Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου 68/1/B.

σσ. 34-46 Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Θεοσημία.

σσ. 47-49. Περὶ τῆς Θεοσημίας ἀντίγραμμα πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Χρυσοστομίτην Κύρ Ἰωάννην.

σσ. 50-52. Ἡ ἀκολουθία τῆς θείας λειτουργίας τῆς προγραφῆς (sic) Θεοσημίας.

σσ. 52-53. Στιχηρὰ ἰδιόμελα, Ποίημα Νεοφύτου Πρεσβυτέρου Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου.

2) Ἰωάννου Χ. Χατζηϊωάννου, Ἱστορία καὶ ἔργα Νεοφύτου Πρεσβυτέρου Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου 1914.

Βιβλιοθήκη Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου 8/A.

σσ. 137-150 Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Θεοσημία.

σσ. 150-152 Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Περὶ τῆς Θεοσημίας ἀντίγραμμα πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Χρυσοστομίτην Κύρ Ἰωάννην.

σσ. 153-154. Ἡ ἀκολουθία τῆς θείας λειτουργίας (sic) τῆς προγραφῆς (sic) Θεοσημίας.

σσ. 154-156. Στιχηρὰ ἰδιόμελα, Ποίημα Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου.

3) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXII, 1958, σσ. 133-136 Ἡ Θεοσημία.

4) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τὰ ἐλάσσονα τοῦ Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, ἐν «Byzantion», τόμ. 39, 1969, σσ. 361-390. Τὸ βιβλίον τῆς Θεοσημίας.

5) Γεωργίου Κ. Χριστοδούλου, Un canon inédit sur la Théosémie de Néophyte le Reclus composé par son frère, Jean le Chrysostomite, «Revue des Études Byzantines», 55, 1997, σσ. 247-259.

δ) Βίοι-Συναξάρια.

1) Λεοντίου Μαχαιρά, Ἐξήγησις τῆς γλυκειᾶς χώρας Κύπρου, ἡ ὁποία λέγεται Κρόνακα τοῦτ' ἔστιν Χρονικόν, Edited by R.M. Dawkins, Oxford 1932, Vol. I, σσ. 38,39, vol. II, σ. 68.

2) Νεοφύτου Ῥοδινοῦ, Περί ἡρώων, στρατηγῶν, φιλοσόφων, ἁγίων καὶ ἄλλων ὀνομαστῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ ἐβγήκασιν ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κύπρου, Ρώμη 1659, παρ. 111.

3) Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ, Ἱστορία χρονολογικὴ τῆς νήσου Κύπρου, Ἐνετίησιν 1788, σσ. 52, 350, 359, 392.

4) L. Petit, Vie et ouvrages de Néophyte de Reclus, ἐν «Échos d'Orient» τόμ. 2, (1898-1899), σσ. 257-268.

5) H. Delehaye, Saints de Chypre, *Analecta Bolandiana*, τόμ. XXVI, Βρυξέλλαι 1907, σσ. 161-297.

6) Χαριλάου Ἰ. Παπαϊωάννου, Ὁ Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος, ἐν «Φῶς», ἔτος Α', 1911, ἀρ. 9, σσ. 257-267.

7) Ἰωάννου Χάκκεττ, Ἱστορία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατὰ μετάφρασιν καὶ συμπλήρωσιν Χαριλάου Ἰ. Παπαϊωάννου, τόμ. Α', Ἐν Ἀθήναις 1923, σσ. 82, 106, τόμ. Β', Ἐν Πειραιεῖ 1927, σσ. 137-146, 148, 159-161, 202.

8) Ἰωάννου Χ. Χατζηϊωάννου, Ἱστορία καὶ ἔργα Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλειστοῦ, Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1914.

9) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ καὶ σύντομος ἱστορία τῆς ἱερᾶς Μονῆς του, Λευκωσία 1950.

10) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ὁ Ἅγιος Νεόφυτος Πρεσβύτερος, Μοναχὸς καὶ Ἐγκλειστος καὶ ἡ ἱερὰ αὐτοῦ Μονή, Ἐν Κτήματι Πάφου, τῷ 1955.

11) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ θαυμαστὴ προσωπικότης τοῦ Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλειστοῦ, ἐν «Byzantion», τόμ. 37, 1967, σσ. 311-413.

12) Ἀνδρέου Χρ. Μερακλή, Ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου Νεοφύτου καὶ σύντομος ἱστορία τῆς ἱερᾶς Μονῆς του, Ἐν Λευκωσίᾳ τῷ 1976.

13) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, 1935, Ἐκδοσις Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σσ. 347-348.

14) Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Μακαρίου Γ', Κύπρος, ἡ ἁγία Νῆσος, Ἀθήναι 1968, σ. 35, Λευκωσία 1997, σ. 40.

15) Ἰωσήφ Μοναχοῦ, Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος, ἡ οὐρανόδρομη πορεία του, Ἅγιον Ὄρος 1986.

16) Macaire, moine de Simonos-Petras, Le Synaxaire, Vies de

Saints de l'Église Orthodoxe, tome Second, Décembre, Janvier, Éditions «To Perivoli tis Panaghias», Thessalonique 1988, σσ. 502-504.

17) Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου, Μορφές ποῦ ἁγίασαν τὴν Κύπρο, δ' ἔκδοσις, Λευκωσία 1988, σσ. 279-287, ε' ἔκδοσις, Λευκωσία 1998, σσ. 272-279, 553.

18) Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου, Ἀσματικὴ ἀκολουθία τῶν ἐν Κύπρῳ ἁγίων, Κύπρος 1988, σσ. 44, 45, 65, 83-84, 88, 133, 151, 153.

19) Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου, Ἡ θαυμαστὴ περίπτωσις τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ (24 Ἰανουαρίου), ἐν «Ὁ Ζωοποιὸς Σταυρὸς» Ἰανουάριος 1988, σσ. 101-102.

20) Γεωργίου Κάκκουρα, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος, ἐν «Ἀγωνιστικὴ Πορεία», φ. 86, Ἔτος Θ', Ἰανουάριος 1991.

δ) Συγγράμματα.

1) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἁγίου Νεοφύτου ἡ Τυπικὴ σὺν Θεῷ Διαθήκη, Ἐν Λάρνακι 1952.

2) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Κυπριακὰ Τυπικά, Ἐκδοσις Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν, Λευκωσία 1969, σσ. 1*-64* Εἰσαγωγή, 69-104 Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλειστοῦ Τυπικὴ σὺν Θεῷ Διαθήκη, σσ. 117-122 Σημειώσεις.

3) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἁγίου Νεοφύτου ἡ ἱερὰ τῶν πανηγύρεων δέλτος, Ἐν Λευκωσίᾳ 1951.

4) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἅγιοι τῆς Κύπρου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXX, (1966), σσ. 129-161.

5) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXII, (1953), σσ. 67-214.

6) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τρία ἀνώνυμα βυζαντινὰ ποιήματα ἐπανευρίσκουν τὸν ποιητὴν τῶν Ἁγίων Νεόφυτον, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXVII, (1963), σσ. 75-117.

7) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τὰ ἐλάσσονα τοῦ Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλειστοῦ, ἐν «Byzantion» τόμ. 39 (1969), σσ. 317-419.

8) Κωνσταντίνου Δυοβουνιώτου, Νεοφύτου Ἐγκλειστοῦ ἀνέκδοτον ἐγκώμιον εἰς Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ἐν «Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Θεολογικῶν Σπουδῶν Ἀθηνῶν», τόμ. 1ος, (1926), σσ. 329-345.

9) Κωνσταντίνου Δυοβουνιώτου, Νεοφύτου Ἐγκλειστοῦ ἀνέκδοτα ἔργα, ἐν «Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. 13ος, (1937), σσ. 40-49.

10) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ἀνέκδοτον ὑπόμνημα τοῦ ὁσίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλειστοῦ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, ἐν «Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν», τόμ. 8ος, (1975-1977), σσ. 73-112, (βλ. Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη (ἀρχιμανδρίτου Παύλου), Εἴκοσι μελέται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου (4ος ἕως 20ὸς αἰῶν), Ἀθήναι 1996, σσ. 165-222).

11) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ἀνέκδοτος κατήχησις

τοῦ ὁσίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου εἰς τὴν Ἁγίαν Μεταμόρφωσιν, ἐν «Θεολογία», τόμ. 44ος, (1973), σσ. 699-701, (βλ. Εἴκοσι μελέται... σσ. 223-228).

12) Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου, Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου Συγγράμματα, Τόμος Α', Δέκα λόγοι περὶ τοῦ Χριστοῦ ἐντολῶν, Πεντηκοντακέφαλον, Ἐκδίδουν Ἰ. Ε. Στεφανῆς, Π. Σωτηροῦδης, Πάφος 1996.

13) Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Περὶ τῶν Χριστοῦ ἐντολῶν πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν καὶ μοναχὸν Ἰωάννην. Ἐκδίδει Παῦλος (Βενέδικτος) Ἐγγλεζάκης † ἀρχιμανδρίτης.

Ἀθήναι 1998, Typis et sumptibus Academiae Scientiarum et Litterarum Atheniensis.

14) Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου, Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου Συγγράμματα, Τόμος Β', Τυπικὴ Διαθήκη, Ἐκδίδει Ἰ. Ε. Στεφανῆς, Βίβλος τῶν Κατηχήσεων, Ἐκδίδει Β. Κ. Κατσαρός, Πάφος 1998.

2. Βοηθήματα.

α) Μελέται.

1. L. Petit, Bibliographie des Acolouthies Grecques, Βρυξέλλαι 1926, σσ. 204-205.

2. F. Halkin, Bibliotheca Hagiographica Graeca, τόμ. II. Βρυξέλλαι 1957, σ. 131, Auctarium B.H.G., Βρυξέλλαι 1969, σ. 138, Novum Auctarium B.H.G., Βρυξέλλαι 1984, σ. 154.

3) Θεοχάρους Ε. Σχίζα, Ἀναφορὰ εἰς τὰς ἀκολουθίας τὰς ψαλλομένας ἐν Κύπρῳ, ἐν «Ἀντιπελάργησις», τόμος τιμητικὸς πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον, ἐπὶ τῇ εικοσιπενταετηρίδι τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ διακονίας, Λευκωσία 1993, σσ. 529, 530-532, 533, 536, 542-543.

4) Κ. Κρουμβάχερ, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου, τόμος Α', Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ, Ἐν Ἀθήναις 1897, σσ. 577-578, 638, βλ. καὶ Κάρλ Κρουμβάχερ, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας, τόμ. Β', μετάφρασις Γ. Σωτηριάδου, Βιβλιοθήκη «Παπύρου», Ἐν Ἀθήναις 1964, σσ. 292, 321.

5) A. Dmitrievskij, Τυπικά, τόμος III, Petrograd 1917, σσ. 121-127 Λειτουργικὸν Τυπικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὸ ὄρος τοῦ Κουτζουβένδη, codex Paris. gr. 402 (Colb. 6040).

6) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Χρυσοστόμου τοῦ Κουτζουβένδη καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῆς κτίσματα, Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου 1959, σσ. 23-42, 190-205.

7) Κώστα Χατζηψάλτη, Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου βιβλιογραφικὸν σημείωμα. Εἰδήσεις τινὲς περὶ τῆς ἐν Κύπρῳ μονῆς Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἐν «Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν», τόμ. 6ος, (1972-1973), σσ. 125-132.

8) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Jean le Chrysostomite patriar-

che de Jérusalem au XIIe siècle, ἐν «Byzantion», τόμ. 43, (1973), σσ. 506-508, (βλ. Εἴκοσι μελέται... σσ. 149-152).

9) C. Mango, The monastery of St. Chrysostomos at Koutsovendis (Cyprus) and its Wall Paintings, ἐν «Dumbarton Oaks Papers», τόμ. 44, (1990), σσ. 63-94.

10) C. Mango and Hawkins, E.J.W., Report of Field Work in Istanbul and Cyprus 1962-1963, ἐν «Dumbarton Oaks Papers», τόμ. 18, (1964), σσ. 334-359.

11) C. Mango and Hawkins, E.J.W., The Hermitage of St. Neophytos and its Wall Paintings, ἐν «Dumbarton Oaks Papers», τόμ. 20, (1966), σσ. 119-206.

12) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ὁ ὁσίου Νεοφύτου ὁ Ἐγκλειστος καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐν Κύπρῳ Φραγκοκρατίας, ἐν «Ἐπετηρὶς Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν», τόμ. 10ος, (1979-1980), σσ. 31-83, (βλ. Εἴκοσι μελέται... σσ. 229-296).

13) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ἡ εἰς τοὺς κανόνας τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν ἐρμηνεῖα τοῦ ὁσίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ἐν «Ἀπόστολος Βαρνάβας», τόμ. ΛΘ', (1978), σσ. 367-375, (βλ. Εἴκοσι μελέται... σσ. 153-163).

14) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη, Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, Περὶ τῶν Χριστοῦ ἐντολῶν, ἐν «Studia Patristica», τόμ. 23, (1989), σσ. 13-16, (βλ. Εἴκοσι μελέται... σσ. 297-303).

15) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ ποιητικὴ παραγωγή τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XVI, (1952), σσ. 39-50.

16) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Παραβολικαὶ παραθέσεις Νεοφύτου Ἐγκλείστου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XVII, (1953), σσ. 27-37.

17) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Κίνητρα καὶ πηγὰι τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου, Ἡ Ἁγία Βιβλιοθήκη, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XVIII, (1954), σσ. ογ'-ζβ'.

18) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ ὀρθογραφικὴ ἰδιομορφία τῶν συγγραφῶν τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XIX, (1955), σσ. 43-72.

19) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ὁ λεξιλογικὸς πλοῦτος τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XX, (1956), σσ. 97-171.

20) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Τὸ συγγραφικὸν ἔργον τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXII, (1958), σσ. 67-214.

21) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Συγγραφικὴ τέχνη καὶ Γραφικὸς πλοῦτος τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXIII, (1959), σσ. 57-184.

22) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Κυπριακὰ τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXIV, (1960), σσ. 111-149.

23) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Σύμμεικτα τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXV, (1961), σσ. 185-274.

24) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Γεωγραφικά και λαογραφικά τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXVI, (1962), σσ. 49-128.

25) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Συγγραφικὰ πηγαὶ τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXIX, (1965), σσ. 117-138.

26) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἐγκωμιαστικά Νεοφύτου Πρεσβυτέρου, Μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἀποστόλου Βαρνάβα», ἐτῶν 1960, 1961, 1962, Λευκωσία 1962.

27) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Νεοφύτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ Ἐγκλείστου, Ἐγκώμιον εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, Χαῖρε τῆς Κύπρου ἢ ἀκοίμητος φύλαξ, ἐν Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Τροοδιτίσσης, ἀ΄ ἐκδ., Λευκωσία 1954, σσ. 8-11, β΄ ἐκδ., Λευκωσία 1990, σσ. 19-22.

28) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ Ἑρμηνευτικὴ τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἀποστόλου Βαρνάβα», Λευκωσία 1966.

29) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Νεόφυτος, Ὁ Ἐγκλείστος, Ὁσῖος τοῦ ΙΒ΄-ΙΓ΄ αἰῶνος, ἐν «Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία», τόμ. 9ος, Ἀθήναι 1966, σσ. 406-408.

30) Ίωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Πάφου, Λευκωσία 1971, σσ. 194-202, 240-246, 305-308, 311-313.

31) Πασχάλη Πασχαλίδη, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλείστος, ἐν Διαλέξεις περὶ τῶν κορυφαίων Κυπρίων φιλοσόφων καὶ πεζογράφων, Πάφος-Κύπρου 1937, σσ. 37-65.

32) Σπύρου Βρυώνη, Νεόφυτος Ἐγκλείστος, ἐν Βυζαντινὴ Κύπρος, Ἐκδόσις Πολιτιστικοῦ Κέντρου Τραπεζῆς Κύπρου, Λευκωσία 1990, σσ. 13-18.

33) Παρασκευᾶ Σ. Ἀγάθωνος, Τὸ ὕμνογραφικὸν καὶ ὕμνολογικὸν ἔργον τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ, Ἀνακοίνωσις εἰς Γ΄ Διεθνῆς Κυπρολογικὸν Συνέδριον, Λευκωσία 16-20 Ἀπριλίου 1996.

34) Παρασκευᾶ Σ. Ἀγάθωνος, δρ. θ. Τὸ ὕμνογραφικὸν καὶ ὕμνολογικὸν ἐκδοτικὸν ἔργο τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ, ἐν «Κληρονομία», τόμος 30ος, τεύχη Α΄-Β΄, Ἰούνιος-Δεκέμβριος 1998, σσ. 9-28.

6) Δημοσιεύματα.

1) Ἀνδρέα Κυριακοῦ, Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου Λόγοι Α΄-ΙΔ΄, (ἀπόδοσις), ἐν «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία», τεύχη 34-47, (1991-1995).

2) Τάκη Στ. Χριστοφόρου, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλείστος, ἐν «Τὰ Λεύκα», τεύχος 9, (1985), σσ. 13-16.

3) Ἀρχιμανδρίτου Λεοντίου Χατζηκώστα, Ἁγιος Νεόφυτος, (ποίημα), ἐν «Τὰ Λεύκα», τεύχος 19, (1987), σ. 3.

4) Ἀρχιμανδρίτου Χαρίτωνος Ἐγκλειστριώτη, Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Τὰ Λεύκα», τεύχος 27, (1989), σσ. 16-19.

5) Κώστα Χατζηψάλτη, Τῶν Λευκάρων τὸ κλέος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλείστος, (Εἰδήσεις ἱστορικές, γεωγραφικὲς καὶ ἄλλες ἀπὸ τὸ Ἔργο Του), ἐν «Τὰ Λεύκα», τεύχος 20, (1987), σσ. 19-22, τεύχος 21, (1988), σσ. 6-8, τεύχος 22, (1988), σσ. 6-8, τεύχος 23, (1988), σσ. 8-10, τεύχος 24, (1988), σσ. 6-8.

6) Ἄντρου Παυλίδη, Νεόφυτος ἅγιος ὁ Ἐγκλείστος, ἐν «Μεγάλῃ Κυπριακῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ», τόμ. 10ος, Λευκωσία 1989, σσ. 201-206.

7) Κωνσταντίνου Β. Σκουτέρη, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλείστος καὶ ὁ κοινοτικὸς βίος, Πάφος 1989.

8) Σταύρου Σ. Φωτίου, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλείστος, μάρτυρας τῆς Κυπριακῆς Ὁρθοδοξίας, Πάφος 1989.

γ) Ναογραφία.

1) Ἱερωνύμου Κ. Περισιάνη, Ἡ Πάφος ὡς κέντρον τοῦ ἀσκητισμοῦ, ἐν «Ἀπόστολος Βαρνάβας», τόμ. Α΄, (1929), σσ. 63-66.

2) Cl. Cobham, The Churches and Saints of Cyprus, London 1910, σσ. 24,26,38.

3) G. Jeffery, A Description of the Historic Monuments of Cyprus, Cyprus 1918, σσ. 194, 407-409.

4) Rupert Gunnis, Historic Cyprus, London 1947, σσ. 132-133, 200-203.

5) Ν. Κυριαζῆ, Τὰ Μοναστήρια ἐν Κύπρῳ, Λάρνακα 1950, σσ. 83-84, 114-115.

6) Ν. Κυριαζῆ, Ἁγιοὶ ἐν Κύπρῳ καὶ οἱ ναοὶ των, ἐν «Ἀγάπη», Λευκωσία 1946, Ἔτος Γ΄, τεύχος 17, σ. 22.

7) Γεωργίου Ἀ. Σωτηρίου, Τὰ Βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου, Α΄ Λεύκωμα, Ἐν Ἀθήναις 1935, σσ. 56-57, εἰκ. 45,46, πίνακες 55, 56,57.

8) Νεάρχου Κληρίδου, Μοναστήρια στὴν Κύπρῳ, β΄ ἐκδ., Λευκωσία 1958, σσ. 75-82.

9) Ἀθηνᾶς Ταρσοῦλη, Κύπρος, τόμος Α΄, Ἀθήναι 1955, σσ. 359-370.

10) Νεάρχου Κληρίδου, Χωριὰ καὶ πολιτεῖες τῆς Κύπρου, Λευκωσία-Κύπρου 1961, σ. 101 Κάτω Δρῦς, σ. 144 Λεύκα.

11) A concise gazetteer of Cyprus, Nicosia 1982, σ. 10 Ἁγιος Νεόφυτος, ἀρχαιολογικὴ περιοχὴ, ἐπαρχία Πάφου VD 49 56, Ἁγιος Νεόφυτος, ἀρχαιολογικὴ περιοχὴ, ἐπαρχία Πάφου VD 64 43, Ἁγιος Νεόφυτος, ἐκκλησία, ἐπαρχία Λάρνακος VD 27 56, Ἁγιος Νεόφυτος, ἐκκλησία, ἐπαρχία Λάρνακος WD 29 76.

12) Ἀθανασίου Παπαγεωργίου, Λαξευτὰ ἀσκητήρια καὶ μοναστήρια τῆς Κύπρου, Λευκωσία 1999, Ἀνάπτυον ἐκ τῆς «Ἐπετηρίδος Κέντρου Μελετῶν Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου», 4, σσ. 36, 57-58, 60-69, πίν. 36-40.

δ) Εἰκονογραφία.

1) A.H.S. Megaw - Andreas Stylianou, Cyprus Byzantine

Mosaics and Frescoes, Published by the New York Graphic Society by arrangement with Unesco, 1963, pl. XII The Hermitage, Monastery of Saint Neophytos, near Paphos, The Anastasis, Detail: Adam and Eve, 1183, pl. XIII The Hermitage, Monastery of Saint Neophytus, near Paphos, The Anastasis, Detail: Archangel Michael, 1183.

2) Indianos C.A.-Thomson H.G., Wall-paintings at St. Neophytos Monastery, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. III, 1940, σσ. 155-224.

3) John P. Tsiknopoullos, The Engleistra and Saint Neophytos, Nicosia 1965.

4) A and J. Stylianou, The painted Churches of Cyprus, London 1985, σσ. 35, 36, 167, 206, 351-381, 397, 404.

5) 'Α. Παπαγεωργίου, Νεοφύτου 'Αγίου ἐγκλείστρα καὶ μοναστήρι, ἐν «Μεγάλῃ Κυπριακῇ Ἐγκυκλοπαίδεια», τόμ. 10ος, Λευκωσία 1989, σσ. 209-215, Νεοφύτου 'Αγίου ἐγκλείστρα (παλαιά), Σουσκίου, σ. 215.

6) 'Α. Παπαγεωργίου, Εἰκόνες τῆς Κύπρου, Ἔκδοσις Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, Λευκωσία 1991, σσ. 15, 16, 161, 164-173, 180-188.

7) 'Α. Παπαγεωργίου Ἱερὰ Μητρόπολις Πάφου, Ἱστορία καὶ Τέχνη, 1950 χρόνια ἀπὸ τὴν ἴδρυσή της, Λευκωσία 1996, σσ. 24, 29, 71-72, 74, 77-79, 82, 97-100, 133-142, 147, 149, 150, 153-154, 171, 181-193, 196-197, 207, 217, 225.

8) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη (ἀρχιμ. Παύλου), Εἴκοσι μελέται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου, Ἀθήναι 1996, σσ. 36-45 Εἰσαγωγή.

ε) Ἱερὰ Λειψάνα.

1) Κωνσταντίνου Χατζηψάλτη, Ποῖον τὸ ἀκριβὲς ἔτος τῆς ἀνευρέσεως καὶ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXVI, 1962, σσ. 11-17.

2) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Χρονολόγησις τῆς εὑρέσεως καὶ μετακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἐγκλείστου ἁγίου Νεοφύτου, ἐν «Κυπριακαὶ Σπουδαί», τόμ. XXIX, 1965, σσ. 139-144.

3) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ὁ ἅγιος Νεόφυτος Πρεσβύτερος, Μοναχὸς καὶ Ἐγκλείστος καὶ ἡ ἱερὰ αὐτοῦ Μονή, Ἐν Κτήματι Πάφου 1955, σσ. 64-65, 135-137.

4) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Παναγία ἢ Χρυσορωγιάτισσα, Ἐν Λευκωσίᾳ 1964, σσ. 154-155 26) Λειψανοθήκαι 6) γ) στ) ζ).

5) Ἰωάννου Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ ἱερὰ Μονὴ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Μαχαιρᾶ, Λευκωσία 1968, σσ. 208, 209, 210.

6) Ἠγουμένου Κύκκου Χρυσοστόμου, Ἡ ἱερὰ Βασιλικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Κύκκου, Κύπρος 1969, σ. 65/2, 3, 4, 8, 10.

7) Otto Meinardus, Relics in the Churches and Monasteries of Cyprus, *Ostkirchliche Studien*, XIX, 1970, σ. 36.

8) Δημητρίου Χ. Καππαῆ, Τὰ μοναστήρια τῆς Κύ-

πρου, Κύπρος 1995, σσ. 29-31.

9) Βλασίου Μοναχοῦ, Πατερικὸν τῆς νήσου Κύπρου, (Ἁγιοὶ Ἀσκητὲς καὶ Σπήλαια τῆς Κύπρου), Λάρνακα 1997, σσ. 101-105.

ζ) Ἡ ἀποκατάστασις τῆς Ἀκολουθίας τῆς μνήμης τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου.

Πιστεύομεν ὅτι εἰς τὸ χειρόγραφον 26 τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μητροπόλεως Κιτίου καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ τοῦ ἔτους 1778 διασώζονται πλεῖστα στοιχεῖα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ποῖα ἦτο περίπου ἡ πρώτη ἀκολουθία τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἰβ' Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1219.

Διὰ τὴν διατήρησιν τῶν στοιχείων αὐτῶν, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ συναποτελέσουν τὸ κείμενον τῆς ἀρχαιοτάτης αὐτῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Νεοφύτου, ἐπεχειρήσαμεν μίαν ἀνασύνθεσιν αὐτῆς, ὥστε νὰ προσφέρωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Κυπριακῆς Ὑμνολογίας ἓνα ἀρχαῖον κείμενον ἀκολουθίας καὶ παραλλήλως μίαν ἀκολουθίαν διὰ σύγχρονον λειτουργικὴν χρῆσιν.

Τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἀκολουθίας φανερῶναι τὸ γ' τροπάριον τῆς ἠ΄ ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Ὁσίου· «Ὡ ράκη ἄπερ ἔνησας, τῆς σαρκὸς τὰ καλύμματα, ἱκανῶν πρὸ χρόνων, ἐν τῇ θήκῃ ἴστανται, ἐν τῷ σεπτῷ τεμένει σου· πόθῳ καὶ πίστει δὲ ἀκλινεῖ, τὸν Δημιουργόν, καὶ Λυτρωτὴν περιθέσθαι, χιτῶνα εὐφροσύνης, δυσώπει προσιόντας, Χριστὸν τὸν ζωοδότην, ἡμᾶς εἰς τοὺς αἰῶνας», τὸ ὁποῖον ἐγράφη εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ πιστοὶ ἐτιμοῦσαν τὰ νεκροτάφια ράκη, τὰ ὁποῖα πρὸ ἱκανῶν χρόνων, ὡς ἀναφέρει ὁ ἴδιος ἐν τῇ Τυπικῇ Διαθήκῃ του, ἔνησεν, ἐν τῇ θήκῃ, ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ αὐτοῦ.

Ὡς ὁμολογεῖ ὁ ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς εἰς τὴν ἀφιέρωσιν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρῦσανθον, τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1778, σ. 5 «προσκομίζω τῇ θεοφρουρήτῳ μακαριότητι, ἀξιοχρέως τουτωνὶ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τοῦ θείου Πατρός, τὴν προσφορὰν καὶ ἀφιέρωσιν, ἐξ ὧν τινα μὲν ὡς ἐλλείποντα, καὶ ἀναγκαῖα τῇ τάξει προσετέθησαν κατὰ τὸ δυνατόν, τινὰ δὲ τῆς ἐνούσης ἔτυχον διορθώσεως ὡς τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου, τῇ δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς συνθέσεως ἐσσηκότα τὸ ἡμαρτημένον», ἐπεχειρήσεν προσθήκας καὶ διορθώσεις εἰς τὴν ἀκολουθίαν αὐτήν, ἡ ὁποία εὐρίσκετο ἐν λατρευτικῇ χρήσει ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὥστε νὰ παρειαφύσουν ἀντιγραφικὰ λάθη. Εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ προσθέσωμεν τυπογραφικὴν παράλειψιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1778 ἐνὸς στίχου ἐκ τοῦ β' ἀποστίχου τοῦ Ἐσπερινοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπεσήμανε καὶ διώρθωσεν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Τυπικῆς Διατάξεως τοῦ Ἁγίου Νεοφύτου, ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Τσικνόπουλλος εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1957, σ. 24 καὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1976, σ. 19· «ἀγίου Σάββα ὄσιε, καὶ τοῦ Χωζιβᾶ τὰ ἀπόκρημνα».

Ἐκ τοῦ χειρογράφου ἀρ. 26 τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κιτίου τοῦ ἔτους 1849, τὸ ὁποῖον πιστεύομεν ὅτι διασώζει ἀρχαιοτέραν παράδοσιν τῆς

έντύπου εκδόσεως τοῦ 1778, παρελάβομεν τὰ στιχηρὰ προσόμοια εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα, καί τὸ δοξαστικὸν αὐτῶν, τὰ ἀπόστιχα καί τὸ δοξαστικὸν αὐτῶν καί τὸ ἀπολυτικίον· Ἐν σοὶ πάτερ ἀκριβῶς, καὶ τοὺς στίχους τοῦ Συναξαρίου· Ἐγκλειστος αἰθέριος...

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1778, παρελάβομεν τὰ Στιχηρὰ ἰδιόμελα τῆς Λιτῆς καί τὸ δοξαστικὸν αὐτῶν, τὰ καθίσματα τοῦ Ὁρθρου, τὸν Κανόνα, τὸ Συναξάριον, τὰ ἐξαποστειλάρια, τὰ Στιχηρὰ τῶν Αἰνῶν καί τὸ δοξαστικὸν αὐτῶν.

Ὁλόκληρος ὁ Κανὼν τοῦ Ὁσίου Νεοφύτου εἶναι πρωτότυπος, μὲ ἐμφανῆ στοιχεῖα ἀκροστιχίδος, τὴν ὁποίαν ὁ θεολόγος δρ. Γεώργιος Κ. Χριστοδούλου ἐπεχείρησεν ὅπως ἀποκαταστήσῃ. Διέκρινε τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀκολουθίου ἀκροστιχίδος· Νεοφύτῳ ἢ δέησις· ποίημα αὐτῆ Γεωργίου. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀκροστιχίδος αὐτῆς προσηρμόσθησαν τὰ τροπάρια τοῦ Κανόνος.

Φρονοῦμεν ὅτι τὸ Συναξάριον εἶναι προῖον συγγραφέ-

ως βαθέως γνωστοῦ τῆς Ἁγίας Ἐγκλείστρας καὶ τῆς Ἁγίας Βιβλιοθήκης. Τὰ ἐν παραθέσει εἰκάζομεν ὅτι ἀποτελοῦν προσθήκας τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ.

Εὐχαριστίας ὀφείλομεν εἰς τὸν ὀσιολογιώτατον μοναχὸν Χαρίτωνα Σταυροβουნიώτην, διὰ τὴν σύνθεσιν τῶν ἐτέρων στίχων τοῦ Συναξαρίου καὶ τὰς πολυτίμους διορθώσεις πολλῶν ὕμνων τῆς ἀκολουθίας, εἰς τὸν κ. Ἀνδρέαν Β. Βαρνάβαν, διὰ τὰς γραμματικὰς καὶ συντακτικὰς ὑποδείξεις αὐτοῦ, εἰς τὸν δρα Γεώργιον Κ. Χριστοδούλου, διὰ τὰς πηγὰς καὶ βοηθήματα, τὰ ὅποια ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν μας καὶ τὴν πολύτιμον συμβολὴν του εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὕμνων καὶ εἰς τὸν δρα Παρασκευᾶν Σ. Ἀγάθωνος, διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς δομῆς καὶ τῶν τυπικῶν διατάξεων, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους ἐπανέρχεται εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἀρχαιοτάτη αὐτῆ ἀκολουθία τῆς μνήμης τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου.

